

การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตร
เตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โดย
นางสาวพิมพ์ลรี โอปนายกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน
กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โดย
นางสาวพิมพ์สิริ โอปนายกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ANALYSIS OF MUSIC ACTIVITIES BASED ON THE CONCEPT OF PROJECT-BASED
LEARNING: A CASE STUDY OF YOUNG ARTIST MUSIC PROGRAM, COLLEGE OF
MUSIC, MAHIDOL UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Music (Music Research and Development)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัย
ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โดย พิมพ์สิริ โอบนายกุล

สาขาวิชา สังคีตวิज्ञัยและพัฒนา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภร พลิตากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัทธี เชียงชนะนา)

60701318 : สังคีตวิจัยและพัฒนา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ทักษะศตวรรษที่ 21 / โครงการเป็นฐาน / กิจกรรมดนตรี

นางสาว พิมพ์สิริ โอบนายิกุล: การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมดนตรีที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ของหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 คน กลุ่มครูจากโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 12 คน และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2562 โครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกตและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า มีการนำแนวคิดโครงการเป็นฐานมาจัดในทุกกิจกรรมดนตรี โดยในหลักสูตรนักเรียนได้ฝึกการสร้างโครงการเองตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วเพิ่มความซับซ้อนของการจัดงานเพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงเกิดการตั้งศักยภาพของนักเรียนออกมาจนกระทั่งนักเรียนสามารถสร้างโครงการเดี่ยวของตนเองสำเร็จซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกฝนทักษะศตวรรษที่ 21 จากในชั่วโมงเรียนและกิจกรรมดนตรีตลอด 3 ปีการศึกษา

60701318 : Major (Music Research and Development)

Keyword : 21st century skills / project – based learning / music activity

MISS PIMSIRI OPANAYIKUL : ANALYSIS OF MUSIC ACTIVITIES BASED ON THE CONCEPT OF PROJECT-BASED LEARNING: A CASE STUDY OF YOUNG ARTIST MUSIC PROGRAM, COLLEGE OF MUSIC, MAHIDOL UNIVERSITY THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DOCTOR OF PHILOSOPHY PIMCHANOK SUWANNATHADA

The purpose of this qualitative research was to study and analyze the pattern and organization of concepts involved in music activities through Project-based learning within the Young Artist Music Program at the College of Music, Mahidol University. The sample groups consisted of 2 administrators from the College of Music, Mahidol University, 12 teachers from the Young Artist Music Program (College of Music, Mahidol University) and 30 Mathayom 4 - 6 (equivalent to USA grades 10 - 12 and UK years 11 - 13) students from the Young Artist Music Program in academic year 2019 (College of Music, Mahidol University). Data collection was accomplished through in-depth interviews and classroom observations.

The result of the research found that; All activities in the program can be classed as a musical activity, and as such utilizes Project-based learning in its organization. Students learn to create project by themselves since Matthayom 4 (equivalent to USA grade 10 and UK years 11) and develop their 21st skills by create more complex activities until they are able to create the individual graduating performance activity for students who are at the end of Mathayom 6 (equivalent to USA grade 12 and UK years 13).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรภร ผลิตากุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัทธี เชียงชนะนา ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู นักเรียนในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาสังคีตวิจัยและพัฒนาทุกท่านที่ให้ความรู้ คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือวารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ แขนงดนตรีศึกษาทุกคนที่ร่วมเดินทางและให้กำลังใจกันเป็นอย่างดี ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวสังคีตวิจัยและพัฒนาทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจ สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวที่สนับสนุนและผลักดันการเรียนครั้งนี้ และพลังใจที่ได้จากเพื่อนรักทุกคนตลอดมา

พิมพ์สิริ โอบนายกุล

สารบัญ

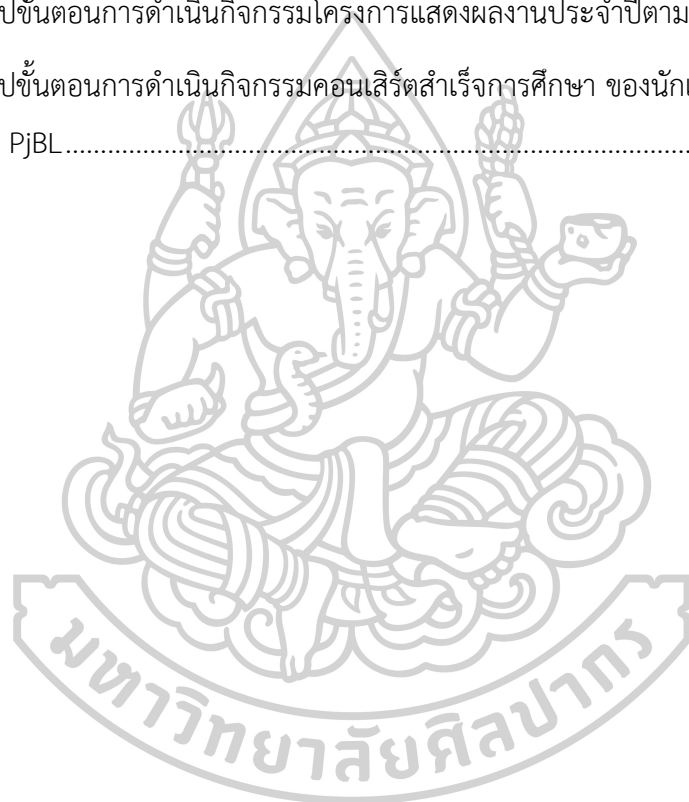
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูป.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 คำถามการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	9
2.1.1 ทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21.....	11
2.1.2 พื้นฐานการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21.....	13
2.2 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน.....	14
2.2.2 หลักเกณฑ์และมาตรฐาน.....	18
2.2.3 การวัดและประเมินผล.....	19

2.3 แนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
2.3.1 หลักการและเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	21
2.3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	22
2.3.3 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	23
2.4 แนวคิดการจัดกิจกรรมดนตรี	24
2.4.1 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมดนตรี	24
2.4.2 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี.....	24
2.4.3 ประเภทของกิจกรรมดนตรี.....	25
2.5 วิทยุร่วมกับพฤติกรรมทางดนตรี.....	26
2.6 หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.....	27
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	30
3.2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	30
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลงานวิจัย	32
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย	34
4.1 วิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิด PjBL	34
4.1.1 กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า.....	35
4.1.2 กิจกรรมโครงการบริการชุมชน	37
4.1.3 กิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปี (Pre-college concert).....	43
4.1.4 กิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	50
4.2 สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการทำกิจกรรมดนตรี.....	53

4.2.1 มุมมองของผู้บริหารและครู.....	53
4.2.2 มุมมองของนักเรียน	53
4.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาด้านดนตรีและทักษะศตวรรษที่ 21	55
4.3.1 มุมมองของผู้บริหารและครู.....	55
จะเห็นได้ว่า ครูไม่ได้มีหน้าที่แค่สร้างให้นักเรียนเป็นนักดนตรีที่ดี แต่สร้างให้เป็นคนที่มี	56
ทัศนคติที่ดีด้วย เพราะการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมจำเป็นที่จะต้องรู้จักสร้างปฏิสัมพันธ์กับ คนอื่น.....	56
4.3.2 มุมมองของนักเรียน	57
4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
5.1 สรุปผล.....	59
5.2 อภิปรายผล	59
5.3 ข้อเสนอแนะ	61
รายการอ้างอิง	62
ภาคผนวก.....	66
แบบสัมภาษณ์กลุ่มคณะผู้บริหารวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	67
แบบสัมภาษณ์ครูในโครงการเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	68
แบบสัมภาษณ์นักเรียนในโครงการเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	69
ประวัติผู้เขียน.....	70

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดและทฤษฎี PjBL.....	33
ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการแสดงดนตรีตอนเช้าตามแนวคิด PjBL.....	37
ตารางที่ 3 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการบริการชุมชนตามแนวคิด PjBL.....	43
ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปีตามแนวคิด PjBL.....	49
ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวคิด PjBL.....	52

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 พิระมิดแห่งการเรียนรู้.....	9
รูปที่ 2 กรอบทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21	10
รูปที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

ดนตรี เป็นศาสตร์ที่มนุษย์เรียนรู้มานานตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ และมีความเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา เทคโนโลยี ดังนั้นการศึกษาดนตรีจึงเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์และเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการวางรากฐานการศึกษาในด้านอื่น ๆ ต่อไป ดนตรีไม่ได้ถูกจำกัดไว้ในเรื่องของทฤษฎีและการปฏิบัติเท่านั้น แต่การสร้างประสบการณ์ดนตรี เช่น การทดลองทำสิ่งใหม่ในดนตรี การสร้างกิจกรรมเพื่อสังคม จะช่วยเปิดกว้างความรู้เกี่ยวกับดนตรีและมีโอกาสได้สื่อสารกับสังคมมากยิ่งขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, ค.ศ.1859 - 1952) นักปราชญ์และนักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่าการที่จะได้มาซึ่งความรู้ ต้องเกิดจากประสบการณ์ตรงของสิ่งที่เรียนรู้เท่านั้น (learning by doing) เพราะเมื่อเวลาผ่านไป ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง นักปฏิบัตินิยมจึงเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลการเรียนรู้ และนอกจากนั้นความรู้ก็ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตของตัวผู้เรียนอีกด้วย (Teleb, 2015; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555)

เอดการ์ เดล (Edgar Dale, ค.ศ. 1900 - 1985) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้สร้างกรวยแห่งประสบการณ์ (Cone of Experience) ขึ้นเพื่อแสดงถึงกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการแบ่งออกเป็น 2 แบบได้แก่ กระบวนการเชิงรับ (passive learning) และกระบวนการเชิงรุก (active learning) (สารแพทยศาสตร์ศึกษามอ., 2559)

กระบวนการเรียนรู้เชิงรับ ประกอบด้วย

1. การอ่าน ผู้เรียนจะจดจำได้ 10%
2. การฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะมีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 20%
3. การเรียนรู้ที่มีภาพประกอบ จะทำให้เพิ่มผลการเรียนรู้ขึ้นเป็น 30%
4. การเรียนรู้ที่เพิ่มประสบการณ์ให้ผู้เรียนเช่น การเข้าชมนิทรรศการ การชมการแสดงจะทำให้เพิ่มผลการเรียนรู้เป็น 50%

ส่วนกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย

1. การให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้ความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและมีโอกาสได้อภิปราย จะทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มเป็น 70%

2. การนำเสนองานวิชาการ ได้ลงมือปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงความรู้ที่มี ผู้เรียนจะเกิดผลการเรียนรู้ถึง 90%

จะสังเกตเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรุกจะช่วยให้ผู้เรียนรักษาผลการเรียนรู้ให้คงอยู่และยาวนานกว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรับ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีความสอดคล้องกับสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บส่วนที่เป็นทักษะและประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เป็นการเก็บความจำระยะยาว (long term memory) ทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ยาวนานกว่า

กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) คือกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการคิดและลงมือปฏิบัติจริงมากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้แบบนี้ผู้เรียนจะได้อ่าน เขียนและอภิปราย รวมถึงมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นการใช้ความสัมพันธ์ระหว่าง 3 สิ่งในการเรียนรู้คือความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (Bonwell & Eison, 1991; ฌูรท์ สุทธิจิตต์, 2555) ลักษณะสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกคือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำอย่างหลากหลาย หาข้อมูลและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนลดบทบาทลงเป็นเพียงผู้คอยให้คำปรึกษา กระตุ้น ชักถามและอาจช่วยระดมความคิด และยังคงคำนึงด้วยว่าสิ่งที่ให้ทำนั้นต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใดมาบ้าง และเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลากหลายรูปแบบ แบ่งตามวัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการและผลลัพธ์ (เขาวเรศ ภัคดิจิตต์, 2557; ศศิธร เวียงฉะลย์, 2556) แบ่งออกได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะการทำงาน โดยสถาบันมักร่วมมือกับแหล่งงานในชุมชน เพื่อให้ได้ลงมือในภาคปฏิบัติ
2. การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการทำงานด้วยตนเอง สำรวจ ค้นคว้าเป็นกลุ่ม เพื่อเสริมทักษะการทำงานและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น โดยครูมีหน้าที่เป็นโค้ชให้คำแนะนำและกระตุ้นการเรียนรู้
3. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น learning by doing กิจกรรมที่ผู้สอนนำเสนอจะต้องมีประสิทธิภาพและออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนไม่เบื่อ สนุกและได้ความรู้ สามารถเรียนรู้แบบเดี่ยวและกลุ่ม
4. การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม สังเกตและแก้ไขในข้อสงสัยที่มีร่วมกันเพื่อนำเสนอ

5. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิจัย (Research-based learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

กล่าวได้ว่าทุกการเรียนการสอนการเรียนรู้เชิงลึก เน้นไปที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งในแบบเรียนรู้อันเดียวและแบบกลุ่ม และกิจกรรมจะเน้นไปที่การลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะความคิดและการลงมือ

โครงการเป็นฐาน (Project-based learning) เป็นหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแบบกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้หลักการการจัดการเรียนกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้และความสนใจมาใช้ให้เกิดทักษะในการเรียนรู้และฝึกการทำงานร่วมกัน และนำเสนอความรู้ที่ศึกษาค้นคว้าออกมาเป็นชิ้นงานหรือการนำเสนอสู่สาธารณชน (ทีศนา แคมมณี, 2560; สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ มาตราที่ 24 ("พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓," 2542) ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้สามารถทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 24 กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องดำเนินการแนวทาง 6 ประการ หรือเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์และลักษณะของวิชา

ดังนั้นวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 24 คือ ต้องการให้การจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ผู้เรียนต้องได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผสมผสานและบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์และแก้ปัญหา รวมไปถึงปลูกฝังคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

มีงานวิจัยที่นำโครงการเป็นฐานไปใช้ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ (Ching & Lee, 2016) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบปกติ การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานทำให้ผู้เรียนขาดเรียนน้อยลง มีกระบวนการทำงานกลุ่มและให้ความสนใจในการเรียนมากขึ้น และค้นพบสิ่งที่ผู้เรียนสนใจแล้วเลือกสร้างผลงานและถ่ายทอดออกมาสู่สาธารณชน (ฉิติ ปัญญาอินทร์, ธนพล ตีรชาติ, & ธนิน กรอพิงศ์, 2017) จะเห็นได้ว่าการนำโครงการเป็นฐานมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นประโยชน์อย่างมากเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยดึงศักยภาพของผู้เรียน การคิดและแก้ไขปัญหา และฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นออกมา

ในปัจจุบัน ดนตรีเป็นอีกวิชาชีพที่ผู้คนให้ความสนใจมากขึ้น ความต้องการศึกษาดนตรีต่อในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยก็มีมากขึ้น จากอดีตที่มีเพียงวิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนเพื่อการผลิตครูและบุคลากรสำหรับสายอาชีพทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 (วิทยาลัยนาฏศิลป์) จนปัจจุบันได้มีการก่อตั้งหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามสถาบันอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ร่วมมือกับทางฝ่ายวิชาการของโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี โรงเรียนวัดสุทธิวาราม โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย และโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม เปิดแผนการเรียนศิลป์-ดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 (วิทยาลัยดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2019) วิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดง SCA เปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาดนตรีและศิลปะการแสดง ร่วมกับโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษาและศูนย์การเรียนรู้เซนต์ ยอนบอสโก (วิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดง SCA, 2019)

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันที่ได้เปิดหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นโรงเรียนเฉพาะทางดนตรีสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งแรกของประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2562) มีผู้เรียนในหลักสูตรนี้ทั้งหมด 20 รุ่น นอกจากการเรียนวิชาสามัญและวิชาดนตรีแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดปีการศึกษาด้วย ทางหลักสูตรได้ระบุว่ามีการนำแนวคิดของโครงการเป็นฐานเข้ามาใช้ทั้งในการเรียนและการจัดกิจกรรมดนตรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงานและสิ่งผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรีที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับการจัดกิจกรรมดนตรีแก่โรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์-ดนตรี หรือโรงเรียนทั่วไปได้นำไปปรับใช้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1.3 คำถามการวิจัย

1. มีการนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมดนตรีอย่างไร
2. อะไรคือสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการทำกิจกรรมดนตรีที่ใช้แนวคิดโครงการเป็นฐาน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษา

1. กิจกรรมดนตรีเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า กิจกรรมโครงการบริการชุมชน กิจกรรมคอนเสิร์ตประจำปีและกิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับชั้นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 คน กลุ่มครูจากโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 12 คน และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้แนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีที่ใช้แนวคิดโครงการเป็นฐาน
2. ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ มีแนวทางในการจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ใช้โครงการเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

3. ครูผู้สอน นำองค์ความรู้ไปปรับใช้กับกิจกรรมดนตรีหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาอื่นๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อ ศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อ สร้างสรรค์นวัตกรรม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-based learning: PjBL) เป็นการ จัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติชอบในการทำงานและการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้จักการ วางแผนโครงการ แลกเปลี่ยนความรู้ และดำเนินงานให้เสร็จตามโครงการพร้อมทำการนำเสนอต่อ สาธารณชน และสรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมดจากประสบการณ์ที่ได้ โดยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดแนวคิดหรือสถานการณ์ (Frame) คือครูและนักเรียนกำหนดเวที หรือสถานการณ์ร่วมกัน โดยเน้นให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรและความต้องการหรือความ สนใจของนักเรียน

2. การออกแบบโครงการ (Project) คือนักเรียนร่วมกันวางแผนงานเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ หาข้อมูล แลกเปลี่ยนคำถามและวิธีการดำเนินงาน มุ่งมั่นการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีครูช่วยกระตุ้นการทำงานและช่วยควบคุมให้แผนงานเป็นไปตามเวลาที่กำหนด

3. การสร้าง ลงมือทำโครงการ (Create) คือนักเรียนลงมือสร้างผลงานตาม แผนงานที่กำหนด เรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหา การคิด การประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดหารวบรวมข้อมูลเพื่อการสร้างผลงาน ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำในระหว่างการทำงาน เข้าช่วยเหลือ เมื่อมีการขอความช่วยเหลือ สนับสนุนส่วนที่ดีและเติมส่วนที่ขาดหรือนักเรียนมองข้ามไป

4. การนำเสนอโครงการ (Present) นักเรียนนำเสนอโครงการต่อหน้าสาธารณชน ในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ออกแบบในขั้นตอนที่ 2 อาจเป็นในรูปแบบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การ แสดง คอนเสิร์ต เป็นต้น โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลความเรียบร้อย

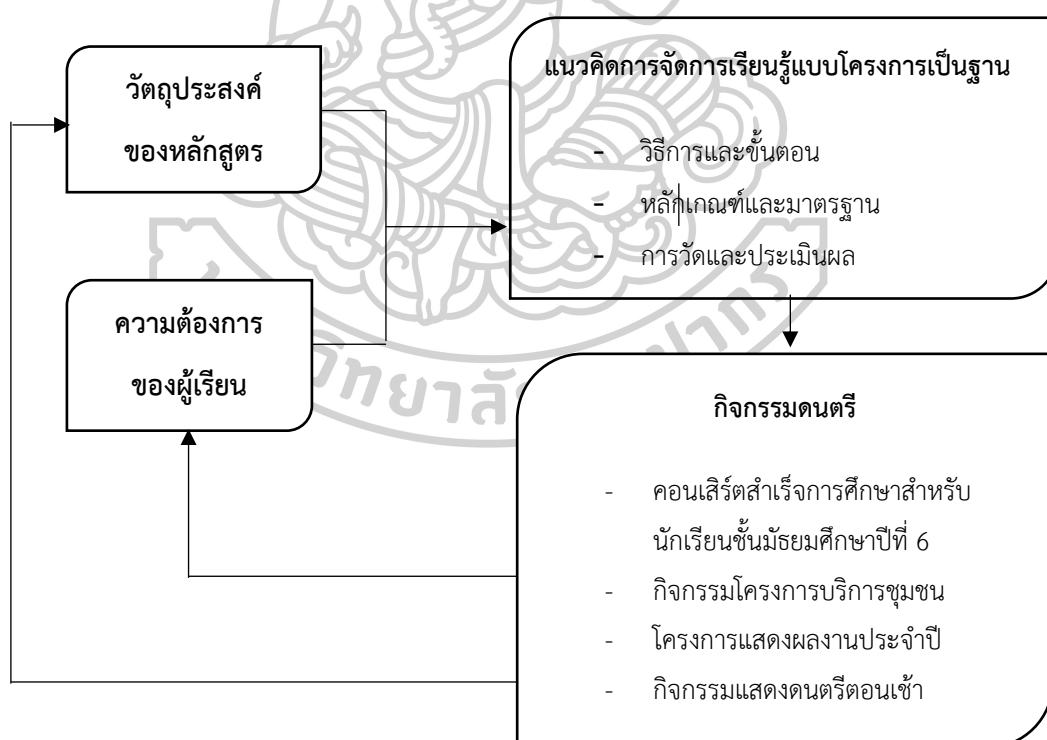
5. การประเมินผลงานและทบทวนขั้นตอน (Feedback and Reflect) คือให้ นักเรียนประเมินตนเอง ทบทวนตั้งแต่ขั้นต้นในการทำงาน ต้องสามารถอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง อุปสรรคปัญหาที่เจอระหว่างการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในการทำงานเป็น กลุ่ม ส่วนครูมีหน้าที่ประเมินการทำงานของนักเรียนทั้งทักษะการทำงานคนเดียว และทักษะการ ทำงานเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ขั้นต้นของการทำโครงการ ระหว่างทำโครงการ และหลังจบการนำเสนอ โครงการ

กิจกรรมดนตรี หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีดนตรีเป็นเป็นกิจกรรมหลัก หรือมี ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม

นักเรียนเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล หมายถึงนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการเตรียมอุดมดนตรีที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน มีกระบวนการทำงานกลุ่มและทำให้ค้นพบสิ่งที่ตัวเองสนใจ (Ching & Lee, 2016; ธิติ ปัญญาอินทร์ et al., 2017) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการจัดกิจกรรมดนตรีที่ช่วยผลิผู้เรียนออกมาได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและช่วยพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อผู้เรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

2.1 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1.1 ทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21

2.1.2 พื้นฐานการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

2.2.1 วิธีการและขั้นตอน

2.2.2 หลักเกณฑ์และมาตรฐาน

2.2.2 การวัดและประเมินผล

2.3 แนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.1 หลักการและเป้าหมาย

2.3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3.3 การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 แนวคิดการจัดกิจกรรมดนตรี

2.4.1 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมดนตรี

2.4.2 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

2.4.3 ประเภทของกิจกรรมดนตรี

2.5 วิจารณ์กับพฤติกรรมทางดนตรี

2.6 หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สังคมปัจจุบัน มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงเรื่องของการศึกษาด้วย การเรียนแบบท่องตามหนังสือ หรือฟังครูสอนหน้าชั้นเรียนอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้ฝึกคิด แสดงความเห็นหรือลงมือทำ เมื่อเวลาผ่านไปเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มีความทันสมัยมากขึ้น ถูกสร้างและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น แหล่งเรียนรู้ไม่ได้ถูกจำกัดแต่ในห้องสมุด ดังนั้นการเรียนการสอนของปัจจุบันจึงต้องเน้นการที่ผู้เรียนจะสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) เพื่อให้เกิดทักษะที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 (21st century skills) โดยมีครูผู้สอนถูกเปลี่ยนบทบาทให้เป็นเสมือนโค้ช (coach) คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษา

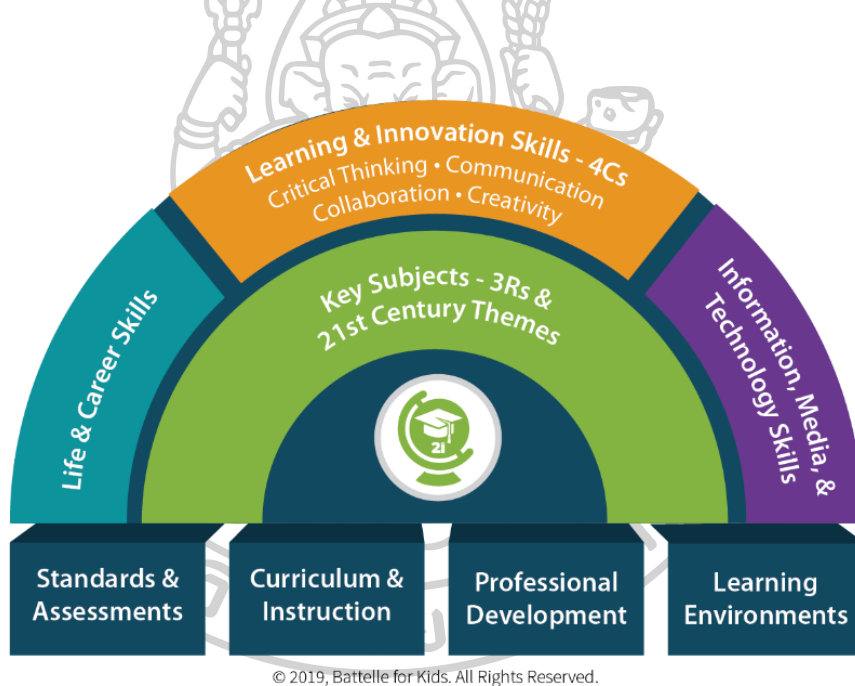
รูปที่ 1 พีระมิดแห่งการเรียนรู้

แหล่งที่มา <http://www.aksorn.com/active-learning/>

นี่คือภาพพีระมิดแห่งการเรียนรู้ (The Cone of Learning) สร้างขึ้นโดย เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale, 1900-1985) นักการศึกษาชาวอเมริกัน เพื่อแสดงถึงกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ กระบวนการแบ่งออกเป็น 2 แบบได้แก่ กระบวนการเชิงรับ (passive learning) และกระบวนการเชิงรุก (active learning) กระบวนการเชิงรับ ประกอบด้วย การอ่าน จะทำให้ผู้เรียนจะจดจำได้ 10% การฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะมีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 20% การเรียนรู้ที่มีภาพประกอบ จะทำให้เพิ่มผลการเรียนรู้ขึ้นเป็น 30% และการเรียนรู้ที่เพิ่มประสบการณ์ให้ผู้เรียน เช่น การเข้าชมนิทรรศการ การชมการแสดงจะทำให้เพิ่มผลการเรียนรู้เป็น 50% ส่วนกระบวนการ

เรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย การให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้ความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และมีโอกาส ได้อภิปราย จะทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มเป็น 70% และการนำเสนองานวิชาการ ได้ลงมือปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงความรู้อันมี ผู้เรียนจะเกิดผลการเรียนรู้ถึง 90% เห็นได้ชัดว่า กระบวนการเรียนรู้เชิงลึก ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ ทำให้กลายเป็นความจำระยะยาว (long term memory) ผลการเรียนรู้จะอยู่กับผู้เรียนยาวนานกว่า (สารแพทยศาสตร์ศึกษาอ., 2559)

โลกปัจจุบันคือโลกของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้หลายองค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือ P21 เพื่อสร้างวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ ("Framework for 21st century learning," 2019)

รูปที่ 2 กรอบทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

แหล่งที่มา <https://www.battelleforkids.org/networks/p21>

ภาพนี้เป็นกรอบทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 (ส่วนที่เป็นรุ้ง) และส่วนของพื้นฐานการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (ส่วนที่เป็นกรอบสี่เหลี่ยม)

2.1.1 ทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21

เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ทักษะเหล่านี้ โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1) สารระวิชาหลักและทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

สารระวิชาหลักที่สำคัญในปัจจุบันได้แก่ ภาษาอังกฤษ การอ่านและสุนทรียศาสตร์ ด้านภาษา ภาษาโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์และพลเมือง แต่เพียงเท่านี้ยังไม่เพียงพอ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการโรงเรียนควรจะต้องเสริมเนื้อหาเหล่านี้เพิ่มเติมเข้าไปในรายวิชาหลักอีก คือ

- ความรู้เรื่องโลก (Global Awareness) คือ การเรียนรู้เข้าใจและปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับโลก เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้คน เข้าใจความแตกต่างของภาษา วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก
- ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy) คือ การเรียนรู้การใช้ทักษะของผู้ประกอบการ เข้าใจบทบาทของเศรษฐกิจในสังคม
- ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) คือ การเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก การติดตามข่าวสารและการมีส่วนร่วมต่อสังคม
- ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) คือ การเข้าใจปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัย การดูแลตนเองอย่างเหมาะสม มีความเข้าใจข้อมูลและบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน
- ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) คือ การเรียนรู้สภาพแวดล้อม อากาศ น้ำ ระบบนิเวศต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของสังคมที่มีต่อธรรมชาติ วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมแบบรายบุคคลและส่วนรวม

2) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม

ทักษะด้านนี้เป็นตัวกำหนดความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเข้าสู่การทำงานในยุคสมัยที่มีการทำงานที่ซับซ้อนและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เปลี่ยนไป

- ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) คือ การใช้เทคนิคสร้างความคิดที่หลากหลาย เป็นแนวคิดใหม่ วิเคราะห์และประเมินแนวคิดเพื่อปรับปรุง และสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น และสามารถนำมาใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) คือ การใช้เหตุผลได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีตรรกะ ระบุปัญหาและแก้ไข ปัญหา หรือโต้แย้งได้โดยวิเคราะห์จากประสบการณ์และความรู้
- การสื่อสาร (Communication) คือ การแสดงความคิดเห็นและสื่อสาร ได้ทั้งในรูปแบบวัจนภาษาและอวัจนภาษาได้ถูกต้องตามบริบท สื่อสารได้ชัดเจนและตรงตาม วัตถุประสงค์
- การร่วมมือ (Collaboration) คือ การมีประสิทธิภาพในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือกับส่วนรวม ยืดหยุ่นและเต็มใจทำเพื่อ ผลประโยชน์เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

ปัจจุบันเราอยู่ในโลกของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่รวดเร็ว ดังนั้นทักษะด้าน เทคโนโลยีและเครื่องมือสื่อสารจึงมีความจำเป็นต่อผู้เรียน

- ทักษะด้านสารสนเทศ (Information Literacy) คือ การเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ สามารถจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับจริยธรรมและกฎหมายการใช้และเข้าถึงข้อมูล
- ทักษะด้านสื่อ (Media Literacy) คือ การสามารถวิเคราะห์สื่อว่าสร้าง ขึ้นเพื่อจุดประสงค์อะไร ตีความและเข้าใจมุมมองที่แตกต่าง สามารถสร้างสื่อที่เหมาะสมและเป็น ประโยชน์ต่อหลากหลายวัฒนธรรม
- ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology Literacy) คือ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบ ข้อมูลและสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการสื่อได้เหมาะสมกับข้อมูล

4) ทักษะชีวิตและอาชีพ

ทุกวันนี้ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิด ความรู้ ความสามารถการอยู่ ร่วมกันในสังคมและอารมณ เพื่อที่จะสามารถอยู่ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ ได้

- ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility & Adaptability) คือ การสามารถปรับตัวให้เข้ากับบทบาทหน้าที่ของตนและสถานการณ์การทำงานได้ ยอมรับคำวิจารณ์และเจรจาทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้

- การริเริ่มและการกำกับดูแลตัวเองได้ (Initiative & Self Direction) คือ การรู้จักตั้งเป้าหมายและกำหนดความสำเร็จของงาน โดยใช้เวลาและจัดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เสาะหาความรู้เพิ่มเติมและตรวจสอบการทำงานของตนเองสม่ำเสมอ
- ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social & Cross-Cultural Skills) คือ มีมารยาทที่ดีในการเป็นทั้งผู้ฟังและผู้พูด รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสมและเคารพความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ผลผลิตและภาระรับผิดชอบ (Productivity & Accountability) คือ การจัดวางแผน เป้าหมายและบรรลุผลให้สำเร็จภายใต้ปัญหาและอุปสรรค ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นมืออาชีพ มีจริยธรรมในการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์หรืองานที่สำเร็จแล้ว
- ภาวะผู้นำและภาระรับผิดชอบ (Leadership & Responsibility) คือ มีทักษะในการแก้ปัญหาระหว่างบุคคล สามารถแนะนำและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ร่วมงานเข้าใจ และรับผิดชอบต่อความรู้สึกต่อสิ่งที่ทำต่อผู้ร่วมงาน

2.1.2 พื้นฐานการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ส่วนต่อมาเป็นส่วนของพื้นฐานการจัดการศึกษา ที่จะเป็นระบบสนับสนุนเพื่อให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างครบถ้วน แบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

1) มาตรฐานศตวรรษที่ 21

เน้นการสร้าง ความเข้าใจต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 และเน้นการรู้ลึก รู้จริง สนับสนุนให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง แก้ปัญหาลงมือทำจริง

2) การประเมินผลของศตวรรษที่ 21

ประเมินผลด้วยการทดสอบที่มีประสิทธิภาพสูง มีการประเมินทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ เน้นการสร้างแฟ้มสะสมผลงาน

3) หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21

มุ่งเน้นการสอนทักษะในศตวรรษที่ 21 และเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบทและความสามารถของนักเรียน ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและเน้นการเรียนรู้แบบสืบเสาะและการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อฝึกการคิด รวมไปถึงการส่งเสริมการบูรณาการร่วมกับชุมชนภายนอก

4) การพัฒนาแบบมืออาชีพในศตวรรษที่ 21

เลือกการสอนให้เหมาะสมและสามารถนำทักษะศตวรรษที่ 21 มาเชื่อมโยงได้ สังเกตและเรียนรู้จุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำไปปรับปรุงการสอน และมีกิจกรรมที่ทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 เช่นการสนับสนุนกลุ่มการเรียนรู้มีอาชีพเพื่อให้นักการศึกษาได้เรียนรู้และฝึกการเรียนรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่เน้นโครงการเป็นฐาน การเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรคุณภาพอย่างเท่าเทียม สนับสนุนชุมชนที่มีการขยายตัวและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ระหว่างประเทศ ทั้งแบบตัวต่อตัวและการเชื่อมต่อออนไลน์

เห็นได้ว่าส่วนของทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 และส่วนของพื้นฐานการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดควบคู่กันไปเพื่อให้การพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เป็นไปอย่างเหมาะสมและสมบูรณ์แบบเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมและสามารถเติบโตไปในยุคสมัยปัจจุบันและอนาคตต่อไปได้

2.2 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หรือ Project-based learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง และฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างผลงานและนำเสนอสู่สาธารณชน เป็นการสร้างประสบการณ์และทำให้ผู้เรียนได้ เกิดแรงกระตุ้นในการศึกษาหาความรู้ รวมไปถึงรู้จักการหาทางแก้ปัญหาและแก้ไขให้สำเร็จ ครูเป็นคนสำคัญในการจัดการเรียนรู้นี้ เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่ช่วยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการตัดสินใจ กระตุ้นและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน รวมไปถึงสังเกตและจดบันทึกการทำงานของเด็กเพื่อประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ (วิจารณ์ พานิช, 2556; สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2560)

2.2.1 วิธีการและขั้นตอน

กระบวนการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานมีหลายแนวคิด แนวคิดของแอนดี สติคซ์และแฟรงค์ เฮอร์เบก (2006) นั้นให้ครูทำหน้าที่เป็นเสมือนโค้ช และนำเสนอ ขั้นตอนของโครงการเป็นฐานออกเป็น 9 ขั้นตอน คือ

1. โค้ชกำหนดเวทีหรือสถานการณ์สำหรับผู้เรียนซึ่งเป็นตัวอย่างจริงของโครงการที่เกี่ยวข้องกับที่พวกเขาจะทำ
2. ผู้เรียนมีบทบาทในการออกแบบโครงการซึ่งอาจเป็นการสร้างเวที สำหรับการแสดงหรือการแข่งขันออกแบบโครงการ
3. ผู้เรียนอภิปรายและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำโครงการ
4. โค้ชและผู้เรียนพูดคุยตกลงเรื่องเกณฑ์สำหรับการประเมินโครงการ
5. ผู้เรียนเก็บหาและรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับโครงการ
6. ผู้เรียนสร้างโครงการของตนเอง
7. ผู้เรียนเตรียมตัวแสดงโครงการ
8. ผู้เรียนนำเสนอโครงการของพวกเขา
9. ผู้เรียนทบทวนขั้นตอนและประเมินโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ขั้นตอนที่ 4

Larmer, Mergendoller, and Boss (2015) กล่าวว่าการใช้การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการวางแผนงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นการฝึกการมีปฏิสัมพันธ์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ เกิดความท้าทายในการคิดงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ แบ่งขั้นตอนออกเป็น 7 ขั้นตอน

1. ออกแบบและวางแผน (Design & Plan) ครูออกแบบโครงการให้มีความเหมาะสมกับรายวิชาและนักเรียน ควรให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก
2. สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน (Align to Standards) ครูใช้เกณฑ์มาตรฐานในการวางแผนงาน เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าโครงการมีความครอบคลุมในเนื้อหาวิชาและความรู้ที่นักเรียนควรทราบ
3. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Build the Culture) ครูส่งเสริมนักเรียน ให้ฝึกทักษะการคิด โดยฝึกให้มีการสอบถามแบบปลายเปิด มีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ความร่วมมือและใส่ใจในคุณภาพของงาน
4. บริหารกิจกรรมการเรียนรู้ (Manage Activities) ครูทำงานร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดตารางเวลาและกิจกรรม จัดทำโครงการและนำเสนอสู่สาธารณชน

5. การเรียนรู้ที่หลากหลาย (Scaffold Student Learning) ครูนำอุปกรณ์ กลยุทธ์ หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาปรับใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุ เป้าหมายของ โครงการที่ตั้งไว้

6. ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assess Student Learning) ครูใช้การประเมิน ระหว่างเรียนหรือการประเมินย่อย (Formative Assessment) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Summative Assessment) เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทักษะของนักเรียนเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ควรให้นักเรียนประเมินตนเองหรือประเมินเพื่อนร่วมกลุ่มด้วย

7. มีส่วนร่วมและให้คำแนะนำ (Engage & Coach) ครูเรียนรู้และสร้างสรรค์งานไปพร้อมกับนักเรียน ช่วยเสริมในส่วนที่ขาดและสนับสนุนในส่วนที่ดี

แนวคิดขั้นการจัดการเรียนรู้ตามโมเดลจักรยานแห่งการเรียนรู้แบบ PjBL ของวิจารณ์ พานิช (2556) หากต้องการให้การเรียนรู้มีพลังและฝังในตัวผู้เรียนได้ ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เรียนโดยการลงมือทำเป็นโครงการ (project) ร่วมมือกันทำเป็นกลุ่ม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ซึ่งส่วนของวง ล้อแต่ละชั้น ได้แก่ Define, Plan, Do, Review และ Presentation

1. Define คือขั้นตอนการทำให้สมาชิกของกลุ่มงาน รวมทั้งครูด้วย มีความ ชัดเจน ร่วมกันว่าคำถาม ปัญหา ประเด็น ความท้าทายของโครงการคืออะไร และเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ว่าจะไร

2. Plan คือการวางแผนการทำงานในโครงการ ครูต้องวางแผนกำหนดทิศทาง ทำ หน้าที่เหมือนโค้ช รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการทำโครงการของนักเรียน และที่สำคัญคือ คอย กระตุ้นให้คิดถึงประเด็นสำคัญบางประเด็นที่นักเรียนอาจมองข้าม ครูต้องไม่เข้าไปช่วยเหลือจนกว่า นักเรียนจะขอความช่วยเหลือ นักเรียนต้องร่วมกันวางแผนงานของตน แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ มีการ ประชุมพบปะระหว่างทีมงาน การแลกเปลี่ยนข้อค้นพบแลกเปลี่ยนคำถาม แลกเปลี่ยนวิธีการ

3. Do คือการลงมือทำ เมื่อลงมือทำย่อมเจอปัญหาที่ไม่คาดคิดเสมอ นักเรียนจึงจะ ได้เรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การจัดการ ความ ชัดแย้ง ทักษะในการทำงานภายใต้ทรัพยากรจำกัด ทักษะในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ทักษะในการ ทำงานในสภาพที่กลุ่มงานมีความแตกต่างหลากหลาย ทักษะการทำงานในสภาพกดดัน ทักษะในการ วิเคราะห์ผลและแลกเปลี่ยนข้อวิเคราะห์กับเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นต้น ในขั้นตอน Do นี้ ครูจะได้มีโอกาส สังเกตทำความเข้าใจและเข้าใจนักเรียนเป็นรายคน เป็นการประเมินเด็กไปในตัว

4. Review คือการที่กลุ่มนักเรียนจะทบทวนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่แค่ทบทวนว่า โครงการได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ แต่จะต้องเน้นทบทวนว่างานหรือกิจกรรม หรือพฤติกรรม แต่ละขั้นตอนได้ให้บทเรียนอะไรบ้าง ทั้งขั้นตอนที่เป็นความสำเร็จและความล้มเหลวมาทำความเข้าใจ และกำหนดวิธีทำงานใหม่ที่ถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งนำเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด หรือเหตุการณ์ที่

ภาคภูมิใจ ประทับใจมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ขั้นตอนนี้เป็น การเรียนรู้แบบทบทวนไตร่ตรอง (Reflection)

5. Presentation คือการนำเสนอโครงการต่อชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่ให้การเรียนรู้ทักษะอีกชุดหนึ่ง ต่อเนื่องกับขั้นตอน Review เป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการทบทวนขั้นตอนของงาน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น แล้วนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กลุ่มของนักเรียนอาจสร้างนวัตกรรมในการนำเสนอก็ได้ โดยอาจเขียนเป็นรายงาน และนำเสนอเป็นการรายงานหน้าชั้น มีพาวเวอร์พอยท์ (PowerPoint) ประกอบ หรือจัดทำวีดิทัศน์นำเสนอ หรือนำเสนอเป็นละคร เป็นต้น

จากแนวคิดทั้งหมดข้างต้น มีขั้นตอนและรายละเอียดหลายส่วนที่ตรงกันและเป็นหลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ซึ่งสามารถนำมาจัดการและสรุปออกมาเป็นขั้นตอนทั้งหมดได้ดังนี้

1. ริเริ่ม (Initiative) ครูและนักเรียนกำหนดเวทีหรือสถานการณ์ร่วมกัน โดยเน้นให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรและความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน

2. ออกแบบ (Design) นักเรียนร่วมกันวางแผนงานเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบหาข้อมูล แลกเปลี่ยนคำถามและวิธีการดำเนินงาน มุ่งมั่นการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีครูช่วยกระตุ้นการทำงานและช่วยควบคุมให้แผนงานเป็นไปตามเวลาที่กำหนด

3. สร้างสรรค์ (Creating) นักเรียนลงมือสร้างผลงานตามแผนงานที่กำหนด เรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหา การคิด การประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดหารวบรวมข้อมูลเพื่อการสร้างผลงาน ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำในระหว่างการทำงาน เข้าช่วยเหลือเมื่อมีการขอความช่วยเหลือ สนับสนุนส่วนที่ดีและเติมส่วนที่ขาดหรือนักเรียนมองข้ามไป

4. นำเสนอ (Presenting) นักเรียนนำเสนอโครงการต่อหน้าสาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ออกแบบในขั้นตอนที่ 2 อาจเป็นในรูปแบบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงคอนเสิร์ต เป็นต้น โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลความเรียบร้อย

5. ประเมินผล (Evaluating) ให้นักเรียนประเมินตนเอง ทบทวนตั้งแต่ขั้นต้นในการทำงาน ต้องสามารถอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง อุปสรรคปัญหาที่เจอระหว่างการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนครูมีหน้าที่ประเมินการทำงานของนักเรียน ทั้งทักษะการทำงานคนเดียว และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ขั้นต้นของการทำโครงการ ระหว่างทำโครงการ และหลังจบการนำเสนอโครงการ

ผู้วิจัยนำ 5 ขั้นตอนที่ได้สรุปได้นี้มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2.2.2 หลักเกณฑ์และมาตรฐาน

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน อยู่ในหลักเกณฑ์และมาตรฐาน ควรจะต้องคำนึงถึงหลัก 15 ประการต่อไปนี้ (Gorman, 2017)

1. โครงการที่ควรจะมีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียน “จำเป็นต้องรู้”
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบเสาะ ตั้งคำถาม เข้าใจถึงหลักสูตรที่เหมาะสม
3. การวางแผนและกิจกรรมแบบโครงการเป็นฐานควรสอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรและการวัดประเมินผล
4. โครงการควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและประกอบด้วยกิจกรรมและบทเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้เนื้อหาที่สำคัญ
5. ต้องมีการประเมินผลระหว่างการทำโครงการเพื่อเสริมเนื้อหาที่ขาดไปเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของโครงการ
6. ขณะที่การสร้างนวัตกรรมและการเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในบางส่วนของโครงการสามารถนำการฟังบรรยายแบบเดิม ๆ หรือจากหนังสือและการทดสอบมาเพื่อส่งเสริมเนื้อหาสำคัญได้
7. ในการวางแผนโครงการควรประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ที่จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย หรือทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีความลึกซึ้ง
8. ควรมีการพัฒนา RUBRIC เพื่อประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและควรสอดคล้องกับเนื้อหาที่สำคัญ นักเรียนยังสามารถร่วมพัฒนา RUBRIC และ RUBRIC ควรเป็นเครื่องมือสำหรับการรู้คิดของนักเรียน
9. โครงการสุดท้ายไม่ควรเน้นแค่เรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 แต่ผู้เรียนต้องสามารถนำเสนอความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาที่สำคัญได้
10. โครงการสุดท้ายผู้เรียนต้องได้แสดงความเข้าใจและตอบคำถามเพื่อผลักดันโครงการได้
11. เมื่อการเรียนรู้ทักษะถูกปลูกฝังลงไปขณะทำโครงการ ควรพิจารณามาตรฐานตามระยะเวลาของการทำโครงการ
12. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานอย่างมีชีวิตชีวาโดยให้พบเจอกับโลกในชีวิตจริงและร่วมทำงานจริงกับชุมชน
13. ย้ำเตือนผู้เรียนเสมอถึงความสำคัญของการเรียนรู้และความเข้าใจเนื้อหา ระหว่างการทำโครงการ การประเมินระหว่างทางและประเมินปลายทางจะเป็นสิ่งที่ใช้ตรวจสอบได้

14. ผู้เรียนควรได้รับโอกาสในการสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ เนื่องจากการแสดงออกถึงความรู้สึกจะเป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างแท้จริง

15. ผู้เรียนต้องได้รับโอกาสในการเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาโอกาสที่ผู้เรียนจะสามารถเลือกเส้นทางที่จะเรียนได้ และเลือกวิธีการที่จะให้ได้รับความรู้นั้นมา

2.2.3 การวัดและประเมินผล

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้แบบโครงการ (Evaluated Project Group) จะมีครูเป็นผู้กำหนด มีแนวทางการประเมิน 3 แนวทาง (แอนนา ป่าสนธิ์, 2554) ได้แก่

1. การประเมินกระบวนการ (Evaluate Group Process) หมายถึง ลำดับขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมตามโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการจนจบโครงการ

2. การประเมินผลของโครงการ (Evaluated Product Group) หมายถึงผลที่ได้จากการดำเนินการตามกระบวนการ เช่น ค่าโครงของโครงการ รายงานการเขียน หรือผลการนำเสนองาน

3. การประเมินทั้งกระบวนการและผลของโครงการ เกณฑ์การประเมินกระบวนการของโครงการกลุ่มนี้ จะต้องมีการวัดมุ่งพิจารณาทั้งในแง่คุณภาพ และในแง่ปริมาณของการมีส่วนร่วมกิจกรรมภายในกลุ่ม การเตรียมการในการประชุม การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม

วิธีการประเมินผลการเรียนแบบโครงการ แบ่งเป็น 2 แบบ (Anita Habók, 2016) คือ

1. การประเมินระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอน (Formative Evaluation) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปรับพฤติกรรมการเรียนและการทำงานได้ดีขึ้น

2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลครั้ง สุดท้ายเพื่อพิจารณาให้เกรดแก่ผู้เรียน ผู้ประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้โครงการ ควรเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้กำหนดแนวทาง และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ตรวจที่มีส่วนสำคัญในการประเมินผลของการเรียนรู้ ทั้งในแง่กระบวนการของกลุ่ม และผลงานของกลุ่ม โดยแบ่งการประเมินดังนี้

2.1 ผู้เรียนประเมินตนเอง การประเมินตนเองว่าตนเองมีความรู้ และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในโครงการมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ที่สามารถฝึกหัดพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้อยู่ตลอดเวลา เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

2.2 ผู้เรียนประเมินซึ่งกันและกัน วิธีนี้จะเป็นการประเมินผลโดยสมาชิกในกลุ่มประเมินซึ่งกัน และการประเมินผลโดยวิธีนี้ให้ได้ผลดี จะต้องมีการประเมินเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาการดำเนินโครงการ

2.3 การประเมินจากบุคคลภายนอก การประเมินจากบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้จัดการหรือผู้ให้คำปรึกษาที่มีความรู้ในเรื่องการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระนั้น ๆ กับโครงการที่ผู้เรียนกำลังพัฒนาอยู่ การทำเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนมีความใส่ใจในโครงการที่ตนเองกำลังดำเนินการมากขึ้น เนื่องจากรู้ว่าจะมีบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ครูผู้สอนหรือเพื่อน ๆ แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์และสาขานั้น ๆ มาเป็นผู้ร่วมประเมินตนเองและผลงานของกลุ่ม

สิ่งที่ต้องวัดและประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานคือ

1. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง
2. การช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับกลุ่ม
3. ความเคารพต่อผู้อื่น
4. แสดงความคิดเห็นและทำตามข้อตกลง
5. การจัดการวางแผนงาน
6. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

ครูผู้สอนควรสร้างรูปрикเพื่อเป็นเครื่องมือที่ให้เกณฑ์ชัดเจนในการประเมิน โดยตั้งเกณฑ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนและตัวชี้วัด

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติเองโดยมีครูเป็นผู้กำหนดแนวทางการจัดโครงการให้ แล้วนักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานออกมาตามแบบแผนที่วางไว้ เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ถกเถียงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและนำเสนอโครงการออกมาสู่สาธารณชน โดยมีการประเมินระหว่างการทำโครงการและหลังจบโครงการโดยตัวครูผู้สอนเอง และนักเรียนประเมินตนเองและผู้ร่วมงาน เพื่อที่จะได้ทบทวนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ปัญหาหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะได้นำสิ่งเหล่านี้มาปรับปรุงแก้ไขในการทำโครงการต่อ ๆ ไป

2.3 แนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้น้องมีความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสาธารณะ จึงได้นำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

2.3.1 หลักการและเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือมุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2.3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งใน และนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบ การวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐาน การปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง วางแผนชีวิตทางด้านการเรียนและอาชีพ ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหาโดยมีครูช่วยเหลือและเป็นผู้ที่เข้าใจผู้เรียน ให้คำปรึกษาทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี รู้จักแก้ไขปัญหาาร่วมกัน สร้างสถานการณ์ให้ร่วมกันแก้ปัญหาและวางแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียนด้วย กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

- 2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

- 2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.3.3 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินโดยผู้เรียนต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน ชิ้นงาน คุณลักษณะผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ค้นหาคำศักยภาพของตน มีจิตสาธารณะ มีแนวทางในการประเมินตามภาพ ดังนี้

รูปที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โดย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, 2553.

กล่าวโดยสรุปคือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ทั้งในเรื่องของระเบียบวินัย จริยธรรม การรู้จักและเข้าใจตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักเสียสละ ทำประโยชน์เพื่อสังคม ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักวางแผนและแก้ไขปัญหา ร่วมกับผู้อื่น ทำให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.4 แนวคิดการจัดกิจกรรมดนตรี

กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางดนตรีที่ผู้จัดกิจกรรมกำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์ การเรียนดนตรีสำหรับผู้ร่วมกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะดนตรี ซึ่งแต่ละ ประเภทของกิจกรรมมีรายละเอียดขององค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายของกิจกรรม เช่น กิจกรรมดนตรีในห้องเรียน กิจกรรมดนตรีนอกห้องเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีดนตรีเกี่ยวข้อง เป็นต้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560)

2.4.1 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมดนตรี

มีทั้งหมด 4 ข้อ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ได้แก่

1. เพื่อการเรียนรู้สาระดนตรี การจัดกิจกรรมดนตรีแต่ละครั้ง ควรเป็นไปเพื่อการ เรียนรู้สาระดนตรีตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม เช่น เป็นการให้ผู้ร่วมกิจกรรมเรียนรู้สาระ เนื้อหาดนตรี ประวัติดนตรี เป็นต้น
2. เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี ค่านิยมดนตรีเป็นเรื่องที่สามารถ สร้างได้ ด้วยการให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้สัมผัสกับดนตรีที่มีคุณค่า โดยการสร้างกิจกรรมดนตรีที่แสดงถึง ความไพเราะ ความงดงาม
3. เพื่อนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี กิจกรรมดนตรีที่ดีควรมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนาและหล่อหลอมให้ผู้ร่วมกิจกรรมดนตรีเห็นคุณค่าในความงามเพื่อไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี
4. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ควรสร้างความน่าสนใจในการเรียนดนตรีด้วย การเริ่มกิจกรรมที่สนุกสนานแก่ผู้ร่วมกิจกรรม

2.4.2 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

มีทั้งหมด 8 ข้อ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) ได้แก่

1. ควรเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้ร่วมกิจกรรม ควรเหมาะสมกับวุฒิภาวะ และพัฒนาการทางปัญญาและอารมณ์
2. ควรเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเพศของผู้ร่วมกิจกรรม ความแตกต่างทางเพศมี ผลต่อการดำเนินกิจกรรม
3. ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากระบวนการคิดของผู้ร่วมกิจกรรม เช่นการจัด กิจกรรมที่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์

4. ควรเป็นกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความรู้สึกท้อแท้ และสนใจที่จะทำกิจกรรมต่อไป
5. ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นสาระประโยชน์ทางดนตรี
6. ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะดนตรีในแนวทางที่ถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง
7. ควรเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อดนตรี คือสร้างความมั่งคั่งทางดนตรีให้ผู้ร่วมกิจกรรมรู้สึกถึงความงามทางศิลปะ
8. ควรเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ มีสื่อประกอบการแสดงที่เหมาะสมกับเพศและวัยของผู้ร่วมกิจกรรม

2.4.3 ประเภทของกิจกรรมดนตรี

กิจกรรมดนตรีที่สำคัญแต่ละประเภทยังมีดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560)

1. กิจกรรมขับร้องประสานเสียง เป็นกิจกรรมที่ผู้ร่วมกิจกรรมต้องร้องเพลงร่วมกันตามแนวเสียงของตนในบทเพลงเดียวกัน โดยที่ครูต้องฝึกทักษะดนตรีในเรื่องของการร้อง การฟัง การอ่านโน้ตและการรวมวง นักเรียนจะต้องแยกกันฝึกซ้อมเพื่อสามารถร้องแนวเสียงและจังหวะของตนได้แม่นยำก่อน จากนั้นจึงมาร้องรวมกันเพื่อให้บทเพลงเกิดความไพเราะ การเลือกใช้วิธีการสอนและการเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับวัยและเพศของผู้ร่วมกิจกรรม จะช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมมีความสุขและมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น
2. กิจกรรมวงโยธวาทิต เป็นกิจกรรมดนตรีที่นิยมมากโดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษา ด้วยพัฒนาการของร่างกายและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเล่นเครื่องดนตรีและจดจำเนื้อเพลงได้แม่นยำ จึงทำให้เกิดการจัดตั้งกิจกรรมนี้ขึ้นในหลายโรงเรียน มีการฝึกซ้อมที่จริงจัง จนมีการจัดประกวดทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เพื่อพัฒนาทักษะดนตรีในรายบุคคลและแบบวง กิจกรรมนี้ยังเป็นการให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้สานสัมพันธ์กับนักดนตรีคนอื่น ๆ อีกด้วย
3. กิจกรรมดนตรีไทย เป็นกิจกรรมที่ควรสนับสนุนให้มีทุกโรงเรียน เนื่องจากดนตรีไทยเป็นดนตรีประจำชาติ ในระดับประถมศึกษา ครูอาจจะจัดวงและฝึกซ้อมได้ไม่สมบูรณ์นัก เนื่องจากเป็นวัยที่ยังไม่มีทักษะดนตรีพอที่จะสามารถเล่นเครื่องดนตรีในบางประเภทได้ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาจะมีความสามารถบรรเลงได้เต็มวงมากกว่า แต่ก็จะมีปัญหาในเรื่องการซ้อมเนื่องจากเป็นวัยที่สนใจทำกิจกรรมหลายอย่างและอาจแบ่งเวลามาซ้อมไม่เพียงพอ ทำให้การซ้อมของวงเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง โรงเรียนควรให้การสนับสนุนจัดตั้งชมรมและจัดซื้อเครื่องดนตรีให้พอเพียง เพื่อที่ผู้ร่วมกิจกรรมจะเห็นความสำคัญของดนตรีไทยมากขึ้น

4. กิจกรรมวงออร์เคสตรา เป็นกิจกรรมดนตรีที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการบรรเลงงานต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนต้องสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับดนตรีคลาสสิกต่อผู้ร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสากล จะช่วยเปิดโอกาสในการเรียนรู้ดนตรีได้อีกมากหากเริ่มต้นจากการเล่นดนตรีคลาสสิกแล้วนั้น

การจัดกิจกรรมดนตรีเป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะทางด้านดนตรีที่ดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อดนตรี แต่จะเกิดขึ้นได้จากการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเพศ วัย และช่วงเวลาในการจัดที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสนับสนุนจากโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของกิจกรรมดนตรี ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการสร้างเสียงดนตรีและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อคนในสังคมนั้น ๆ

2.5 วัยรุ่นกับพฤติกรรมทางดนตรี

เนื่องจากพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญาของวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีจินตนาการมาก มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองอย่างมาก พัฒนาการทางความคิดตามแนวคิดของเพียเจท์ เด็กวัยรุ่นพัฒนาความคิดจากความคิด แบบรูปธรรม (Concrete) มาจากวัยเด็ก มาสู่กระบวนการพัฒนาความคิดแบบเป็นเหตุผล เป็น รูปแบบชัดเจน (Cognitive thought phase หรือ Formal operation period) ซึ่งมีลักษณะเด่น คือสามารถคิดอย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้วัตถุเป็นสื่อ มีการคิดแบบใช้ตรรกะจากเงื่อนไขที่กำหนด การคิด แบบใช้เหตุผลเชิงสัดส่วน การคิดแบบใช้เหตุผลสรุปเป็นองค์รวม คาดการณ์อนาคตได้โดยมองย้อนอดีต (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2538) และนอกจากนั้นยังเป็นวัยที่ต้องมีการปรับตัวเข้ากับสังคมในรูปแบบต่าง ๆ วัยรุ่นจึงเริ่มคิดแสวงหาความเข้าใจตนเองและมีคำถามเกิดขึ้นมากมาย ตามแนวคิด ของอีริกสัน (Erikson, 1968) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการ บุคลิกภาพ มนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา เห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน (Identity) ที่มีความสำคัญมาก ถ้าหากไม่สามารถค้นพบได้อาจทำให้เกิดความสับสนในบทบาทของ ตนเอง (Identity Confusion) ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ต่อไป

ดังนั้นการจัดกิจกรรมดนตรีจึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้มาก เพราะดนตรีจะช่วยผ่อนคลายอารมณ์และจิตใจของเด็ก รวมไปถึงพัฒนาการทางสติปัญญาที่เริ่มคิดเป็นนามธรรม ทำให้เกิดการวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงานได้ดีขึ้น ใช้ทักษะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ปฏิบัติดนตรีได้ดีขึ้นจากการ

พัฒนาการของร่างกายที่สมบูรณ์ขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจและสนใจในดนตรีมากขึ้นได้ อาจจะมีเจอบทเพลงที่ตนเองชอบได้จากวิทยุนี้ การจัดกิจกรรมดนตรีให้กับผู้เรียนวัยนี้ควรเป็นการจัดกิจกรรมที่ได้ลองสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง หรือทำกับกลุ่มเพื่อนเนื่องจากเป็นวัยที่แสวงหาตัวตน (Erikson, 1968) จะทำให้เด็กได้ระดมความคิดและมองแผนงานไปในทิศทางเดียวกันชัดเจน ได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจเมื่อสามารถแสดงผลงานออกมาได้สำเร็จ

2.6 หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดหลักสูตรเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นโรงเรียนเฉพาะทางดนตรีสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งแรกของประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2562) มีผู้เรียนในหลักสูตรนี้ทั้งหมด 20 รุ่น เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติดนตรี เพื่อการศึกษาต่อใน สาขาวิชาดนตรีระดับอุดมศึกษา และการประกอบอาชีพดนตรีในอนาคต ใน หลักสูตรการศึกษา ครอบคลุมการศึกษาทั่วไปประมาณ 30% ซึ่งรวมถึงภาษาอังกฤษและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ การพลศึกษา ส่วนการศึกษาดนตรี ครอบคลุม 70% ของหลักสูตรและรวมถึงการเรียนส่วนตัว (Private lesson) เป็นเวลาสองชั่วโมงต่อ สัปดาห์กับ ครูประจำเครื่องมือเอก หนึ่งชั่วโมงต่อสัปดาห์สำหรับการรวมวงดนตรีขนาดเล็ก (Small ensemble) และสี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์สำหรับการรวมวงดนตรีขนาดใหญ่ (Large ensemble) ทฤษฎี ดนตรีและทักษะด้านการอ่านโน้ตมีอยู่ในทุกภาคการศึกษา และวิชาคีย์บอร์ดใช้เวลาเรียน 4 ภาค การศึกษา ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร 3 ปีการศึกษา (ศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา) จัดการเรียนการสอน 4 สาขาวิชา คือ ดนตรีสากล พื้นฐานดนตรีแจ๊ส ดนตรีไทย และการประพันธ์ดนตรี โดยมีโครงสร้าง หลักสูตรจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 103 หน่วยกิต เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ได้วางศิลาฤกษ์โครงการก่อสร้างอาคารพัฒนาวิชาชีพนดนตรีสู่ความเป็นเลิศ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเป็นโรงเรียนเตรียมอุดมดนตรี (ประจำ) หลักสูตรนานาชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 (YAMP, 2017)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิทธิพล อัจฉินทร์และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนา หลักสูตรสำหรับนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนา หลักสูตร ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เก็บข้อมูลโดยดำเนินการวิจัยตามวงจร การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเมื่อนำการเรียนรู้โครงการเป็นฐานมาจัดการศึกษา นักศึกษาได้เลือกเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเอง ตามความสนใจของตนเอง ทำให้สามารถดำเนินโครงการได้ อย่างเป็นระบบ ประกอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาได้ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ทำให้นักศึกษาสามารถ วางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์จึงออกมาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ นักศึกษามีความพอใจที่ได้ปฏิบัติงานจริงและได้ทำงานร่วมกับเพื่อน รู้จักการวางแผนงานอย่างเป็น ระบบมากขึ้น

ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัทธา วาณิชวสินและสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน Project-based learning (PjBL) ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงด้วยวิธีการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (PjBL) เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหา แบบประเมินคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาโครงการเป็นฐาน ผลวิจัยพบว่า ก่อนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่หลังจากได้รับการพัฒนาคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน นักศึกษามีคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง

สวียา สุรมณี (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน มีการใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมาก

Ching and Lee (2016) ศึกษาวิจัยเรื่อง The Effect of Project-Based Learning on Learning Motivation and Problem-Solving Ability of Vocational High School Students มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้การจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานที่มีผลต่อแรงจูงใจและทักษะการแก้ไขปัญหาของนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในไต้หวัน ใช้การวิจัยผสมผสาน คือวิจัยกึ่งทดลองและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมวิเคราะห์แผ่นงานของนักเรียนและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและมีความต้องการเรียนรู้มากกว่าการใช้การเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มทดลองที่ได้เรียนรู้ผ่านโครงการเป็นฐาน เกิดการพัฒนาทักษะด้านการแก้ไขปัญหามากกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนการสอนปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลวิจัยจากการศึกษาจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (inductive analysis) โดยวิธีการดำเนินการวิจัยมีการแบ่งขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
- 3.2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลงานวิจัย

รายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้แก่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมดนตรี วิทยุกับพัฒนาการดนตรี และการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล และแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มครูในโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 กลุ่มคณะกรรมการฝ่ายบริหาร จำนวน 2 คน เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่ม

คณะกรรมการฝ่ายบริหาร คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ในการสอนหรือการการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่สอนในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.2 กลุ่มครูในโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 12 คน เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มครู คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือมีความรู้ความชำนาญพิเศษในวิชาใดวิชาหนึ่ง

1.3 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2562 โครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน ระดับชั้นละ 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling)

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสารคู่มือสอบ และเอกสารจากระบบบริหารสารสนเทศหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก่อนสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลการสังเกต และการสัมภาษณ์ ดังนี้ การสังเกต เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยได้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล การสังเกตมีหลายวิธีการด้วยกัน ทั้งสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม แต่ละวิธีการมีข้อดีและข้อด้อยในการที่จะได้ข้อมูลมา ต้องเลือกให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการ ผู้สังเกตจะต้องมีหลักการในการสังเกต คือมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ต้องกำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมที่จะสังเกต มีการฝึกซ้อมก่อนที่จะทำการสังเกตจริง ในขณะที่สังเกต ต้องจดจ่อและมีสมาธิให้มากเพื่อที่จะสามารถเก็บรายละเอียดให้ได้มากที่สุด สิ่งที่ต้องระวังให้มากคือการรบกวนผู้ถูกสังเกต ควรหลีกเลี่ยงการรบกวนเช่น การถ่ายภาพหรือบันทึกเสียง ที่จะทำให้ผู้ถูกสังเกตแสดงพฤติกรรมได้ไม่เป็นธรรมชาติ และอาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง

การสัมภาษณ์ คือการใช้ความรู้ความสามารถของผู้วิจัย ในการซักถามและเก็บข้อมูลที่ต้องการจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก ซึ่งเป็นข้อมูลใหม่ เชื่อถือได้และเป็นข้อมูลที่เป็นจริง ผู้วิจัยเตรียมตัวโดยศึกษาประเด็นที่จะถามให้แน่ชัด และทำความเข้าใจเรื่องที่จะนำไปสัมภาษณ์ เพื่อที่จะนำข้อมูลไปตั้งคำถามได้ ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นคำถามในเชิงปลายเปิด และตรงประเด็น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และอยู่ในประเด็นที่เราต้องการ โดยก่อนที่จะไปสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมด้วยการฝึกซ้อม ทบทวนประเด็นและคำถามจนมั่นใจ รวมไปถึงเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป และได้นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า พร้อมทั้งควรไปถึงก่อนเวลานัดหมาย ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศที่ดี เป็นกันเอง และผ่อนคลาย เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความลื่นไหล และผู้ให้สัมภาษณ์จะได้มีความสบายใจในการตอบคำถาม รวมถึงได้สังเกตและร่วมพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้นหรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากที่คิดไว้ หลังการ

สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ถอดเสียงบันทึกข้อมูลที่ได้ และวิเคราะห์ เพื่อให้จดจำได้และทำให้จดบันทึกได้แม่นยำ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และโดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือเข้าสังเกตการณ์ (Observation) การเรียนการสอนในชั้นเรียน และกิจกรรมดนตรีที่เกิดขึ้นในตลอดปีการศึกษา โดยมีเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ กล้องถ่ายรูปและเครื่องบันทึกเสียงจากโทรศัพท์มือถือ

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงคณบดีของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์บุคลากรในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และเริ่มเก็บข้อมูลเมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลได้
2. ผู้วิจัยแนะนำตัว และนัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อสัมภาษณ์และส่งแบบสัมภาษณ์ให้แก่คณะบริหารและกลุ่มครู
3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยเริ่มจากการแนะนำตัว อธิบายคร่าว ๆ ถึงงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจ และขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้ระยะเวลาประมาณ 45 นาทีถึง 1 ชั่วโมง โดยการใช้คำถามที่เตรียมมา และคำถามเพิ่มเติมเมื่อเจอประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้มาจากการบันทึกเสียงด้วยโทรศัพท์รวมกับการจดบันทึก

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลงานวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบข้อมูลแบบการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate) คือตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากการสังเกต และจากเอกสารร่วมกัน จากนั้นจัดระเบียบข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) มีการสรุปผลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Gorman, 2017; Larmer et al., 2015; Stix & Hrbek, 2006; วิจารย์พานิช, 2556) แล้วสรุปออกมาเป็นแนวคิดที่จะใช้วิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ดังแสดงในตารางด้านล่าง

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดและทฤษฎี PjBL

ขั้นตอน	รายละเอียด
1. ริเริ่ม (Initiative)	ครูและนักเรียนกำหนดเวทีหรือสถานการณ์ร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรม เน้นให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรและตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน
2. ออกแบบ (Design)	นักเรียนร่วมกันวางแผนงานเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ หาข้อมูล แลกเปลี่ยนคำถามและวิธีการดำเนินงาน ครูช่วยกระตุ้นการทำงานและช่วยควบคุมให้แผนงานเป็นไปตามเวลาที่กำหนด
3. สร้างสรรค์ (Creating)	นักเรียนลงมือสร้างผลงานตามแผนงานที่กำหนด เรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหา การประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมีครูคอยให้คำแนะนำในระหว่างการทำงาน เข้าช่วยเหลือเมื่อมีการขอความช่วยเหลือจากนักเรียน
4. นำเสนอ (Presenting)	นักเรียนนำเสนอโครงการต่อหน้าสาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ออกแบบในขั้นตอนที่ 2 อาจเป็นในรูปแบบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดง คอนเสิร์ต เป็นต้น โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือดูแลความเรียบร้อย
5. ประเมินผล (Evaluating)	นักเรียนมีการประเมินตนเอง ทบทวนตั้งแต่ขั้นต้นในการทำงาน ต้องสามารถอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง อุปสรรคปัญหาที่เจอระหว่างการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนครูประเมินการทำงาน of นักเรียนทั้งทักษะการทำงานคนเดียว และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ขั้นต้นของการทำโครงการ ระหว่างทำโครงการ หลังจบการนำเสนอโครงการ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา (Description) และวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) พร้อมทั้งนำเสนองานวิจัยในรูปแบบรูปเล่มวิทยานิพนธ์ บทความ และนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติด้านเสียงและดนตรีแห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ณ หอดนตรีศาสตราจารย์ตรีใจ บุรณสมภพ คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยสัมภาษณ์กลุ่มคณะกรรมการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 2 คน กลุ่มครูในโครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 12 คน และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โครงการหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 คน โดยจะนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ตามหัวข้อ ดังนี้

- 4.1 วิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิด PjBL
 - 4.1.1 กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า
 - 4.1.2 กิจกรรมโครงการบริการชุมชน
 - 4.1.3 กิจกรรมคอนเสิร์ตประจำปี
 - 4.1.4 กิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 4.2 สิ่ง que ผู้เรียนได้รับจากการทำกิจกรรมดนตรี
 - 4.2.1 มุมมองของผู้บริหารและครู
 - 4.2.2 มุมมองของนักเรียน
- 4.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาด้านดนตรีและทักษะศตวรรษที่ 21
 - 4.3.1 มุมมองของผู้บริหารและครู
 - 4.3.2 มุมมองของนักเรียน
- 4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิด PjBL

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ามึกิจกรรมที่นำแนวคิดของ PjBL มาใช้อยู่ทั้งหมด 4 กิจกรรมคือ กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า กิจกรรมบริการชุมชน กิจกรรม Pre-college concert และกิจกรรมคอนเสิร์ตจบการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า

กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้าเป็นกิจกรรมที่มีเพื่อฝึกการบริหารจัดการของผู้เรียนและฝึกการแสดงต่อหน้าผู้ชม ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมคือนักเรียนในโครงการเตรียมอุดมดนตรีทุกคน จัดขึ้นในช่วงเวลาก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติของทุกวัน การแสดงอยู่ในรูปแบบของวงดนตรีตั้งแต่ 2 ชิ้นขึ้นไป ใช้เวลาแสดงประมาณ 10 นาที นักเรียนจะลงบันทึกวันที่ต้องการแสดงในแต่ละสัปดาห์ตามความสมัครใจ ยกเว้นสัปดาห์ก่อนและช่วงสอบกลางภาคและสัปดาห์ก่อนและช่วงสอบปลายภาค

“มีกิจกรรมหน้าแถวที่นักเรียนจะ**ผลัดกัน**มาเล่นก่อนร้องเพลงชาติ ก็จะมีนักเรียนมาเล่นเพลงสั้น ๆ ให้เพื่อนดู เวียนเครื่องไป percussion ก็จะมีไปเล่นกับกลุ่มเพื่อนบ้าง หรือเล่นกันเองบ้าง”

(ครูคนที่ 10, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

“ทุกเช้าก็จะมีวง**สลับกัน**มาเล่นครับ แล้วแต่ว่าใครลงไว้ว่าจะแสดงวันไหน”

(นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

จากข้อมูลข้างต้น นักเรียนมีการวางแผนจัดลำดับตารางการแสดงตามความต้องการของตนเองสลับกันไปในแต่ละวัน มีทั้งการแสดงร่วมกันเองในกลุ่มของเครื่องดนตรีนั้น ๆ หรือมีการสลับไปเล่นกับเครื่องดนตรีในกลุ่มอื่น ๆ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมนี้ไม่สามารถลงมือทำเพียงคนเดียวได้ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การร่วมมือ เป็นการเรียนรู้การร่วมมือกัน จากการสังเกตพบว่ามีทั้งวงที่เป็น Jazz band วงเครื่องสาย หรือวงเครื่องเป่าสลับเวียนกันไปในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและให้ทุกคนได้มีเวทีในการฝึกการแสดงต่อหน้าสาธารณชน ในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 ของ PjBL คือ ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม ในการกำหนดรูปแบบการแสดง มีการรวมกลุ่มเป็นวงดนตรีขนาดเล็ก ช่วยกันคิดหัวข้อและเพลงในการแสดง และจัดตารางการแสดงด้วยตนเอง

สำหรับบทเพลงที่นักเรียนเลือกใช้ในการแสดง จะเป็นบทเพลงที่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือเทศกาล เช่น เพลงที่มาใหม่ในช่วงนั้น เพลงที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญเช่น วันแม่ วันพ่อ วันคริสต์มาส เป็นต้น โดยมีทั้งการหาโน้ตเพลงที่มีอยู่แล้ว หรือเรียบเรียงขึ้นมาใหม่โดยมีครูช่วยให้คำปรึกษาในการเรียบเรียง

“วันนี้หน้าที่ jazz วันนี้หน้าที่วงไหนก็จัดการลงชื่อแล้วก็แสดงกันตามนั้นเลย **นักเรียนเป็นคนเลือก** บางทีเขาบอกใกล้วันแม่ก็ขอธีมนี้ ส่วนใหญ่เด็ก ๆ ก็จัดการกันเอง”

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“ศึกษาก่อนว่าเพลงที่อยากเล่นเป็นยังไง ดูความเหมาะสมกับความสามารถของเพื่อน”

(นักเรียนคนที่ 9, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“แสดงหน้าแถวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเลือกเพลงค่อนข้างอิสระ เป็นการสบาย ๆ ก่อนเข้าแถว นำเพลงป๊อปมา *arrange* ใหม่กันเอง ตอนซ้อมไม่ได้เข้าไปดูแลมากเท่าไร ปล่อยให้เค้าดูแลกันเองคิดกันเอง หลังจากเขาเล่นนะผมถึงจะให้คอมเมนต์”

(ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีอิสระในการเลือกหัวข้อการแสดง มีการเลือกเพลงให้เข้ากับหัวข้อที่เลือกไว้ เป็นขั้นที่ 1 คือขั้นสำคัญของการเรียนรู้แบบ PjBL ที่นักเรียนเริ่มทำโครงการจากความสนใจและมีความอยากที่จะทำด้วยตนเอง และเพื่อให้นักเรียนรู้จักการรับผิดชอบต่อในการฝึกซ้อม มีความตระหนักรู้ในมาตรฐานการแสดงดนตรีที่เหมาะสมกับการแสดงต่อหน้าสาธารณชน ครูจึงต้องสังเกตการณ์และให้คำชี้แนะเมื่อจำเป็น ส่วนนี้กล่าวได้ว่าเป็นขั้นที่ 2, 3 และ 5 ของ PjBL คือขั้นตอนการเตรียมงาน เตรียมบทเพลง และมีการฝึกซ้อมเพื่อการแสดง รวมไปถึงมีการประเมินความสามารถของตนเองและเพื่อนเพื่อดูความยากง่ายของเพลงให้เหมาะกับทุกคน

หลังจากการแสดง ครูประจำวิชาเครื่องดนตรีเอกและเพื่อนนักเรียนจะร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อที่นักเรียนจะได้นำกลับไปพัฒนาต่อในการแสดงครั้งถัดไป กล่าวได้ว่าขั้นตอนนี้คือขั้นที่ 5 ของ PjBL คือขั้นประเมินผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

“ให้เพื่อน ๆ ช่วยถกกัน แสดงความคิดเห็น ไม่ได้ให้เกรด มีการพูดคุยกัน ให้ *feedback* กัน”

(ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“หนูประเมินตัวเองทุกครั้งหลังการเล่น แล้วยังออกความคิดเห็นร่วมกับกลุ่มเพื่อนด้วยค่ะ”

(นักเรียนคนที่ 20, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“หนึ่ง มันเหมือนได้ฝึกการเล่นต่อหน้าคน สอง เราได้รู้จักคอมเมนต์เพื่อน แบ่งปันเทคนิคกัน”

(ครูคนที่ 10, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหลังจากการแสดงแต่ละครั้ง จะมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการประเมินการแสดง เป็นการฝึกความคิดด้านการประเมินค่า รู้จักการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาและมีความเป็นกลาง อยู่บนพื้นฐานของความรู้และความเข้าใจดนตรี ทั้งในด้านทฤษฎี

และสุนทรียศาสตร์ ในตอนท้ายมีครูร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้นักเรียนได้นำไปปรับปรุงแก้ไข สำหรับการแสดงในครั้งต่อไป

กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า เปรียบเสมือนเวทีแรกของนักเรียนที่จะได้เตรียมความพร้อมในการแสดงต่อหน้าสาธารณชน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนดนตรี ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการวางแผนงาน ได้นำความชอบและความสนใจของนักเรียนมาเป็นหลักในการจัดการแสดง และได้ฝึกการประเมินผลที่เป็นส่วนในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาการแสดงครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

ตารางที่ 2 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการแสดงดนตรีตอนเช้าตามแนวคิด PjBL

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการกิจกรรม
1. ริเริ่ม	นักเรียนเริ่มกิจกรรมจากสิ่งที่ตนเองสนใจและอยากทำ มีอิสระในการเลือกวันแสดง การจัดวงและการเลือกเพลง
2. ออกแบบ	นักเรียนแบ่งตารางการแสดงของแต่ละสัปดาห์ กำหนดวันแสดงตามความสมัครใจ นำเสนอบทเพลงที่ตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ส่วนครูคอยให้คำแนะนำความเหมาะสมของบทเพลง
3. สร้างสรรค์	นักเรียนช่วยกันหาโน้ต เรียบเรียงบทเพลงขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับรูปแบบวง และสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกซ้อมการแสดง ครูให้อิสระในการฝึกซ้อม
4. นำเสนอ	นำเสนอในรูปแบบการบรรเลงดนตรี 10 นาที แสดงหน้าเสาธง ด้วยทักษะการแสดงดนตรีที่มีมาตรฐานเหมาะสม
5. ประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนประเมินความสามารถของตนเองและเพื่อนเพื่อดูความยากง่ายของบทเพลงให้มีความเหมาะสม - นักเรียนได้ประเมินและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์การแสดงทั้งของเพื่อนและของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ครูจะร่วมประเมินและให้คำแนะนำหลังการแสดง

4.1.2 กิจกรรมโครงการบริการชุมชน

กิจกรรมโครงการบริการชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ในลักษณะของการเป็นอาสาสมัครตามพื้นที่ต่าง ๆ และเพื่อให้

นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยการใช้ทักษะที่หลากหลาย ได้ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“การทำ community project ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำกิจกรรมเพื่อชุมชน ทำให้นักเรียนรู้จักการวางแผนขั้นตอนการทำงาน รู้จักการเรียไรเงินและสิ่งของเพื่อนำไปบริจาคให้กับคนที่ด้อยโอกาสกว่าเรา”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“แต่ละปีการศึกษาเราจะมีการจัดทริป เป็นลักษณะทัศนศึกษาออกโรงเรียน ก็คือไปตามจังหวัดต่าง ๆ แต่ละระดับชั้น ก็คือค่อนข้างจะเทไปในส่วนที่โรงเรียนแนะนำในเรื่องของการนำ theme มาใช้ กิจกรรมจะเน้นให้เขาได้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เข้าสู่สังคมไปรู้จักสังคมนอกกรุงเทพฯ บ้าง ว่าเขาอยู่กันยังไง ได้ไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ได้เรียนรู้อะไรกลับมา”

(ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ นอกจากต้องการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานที่เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นถึงความแตกต่างของสังคม รู้จักการแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์และคนที่มีชีวิตที่ยากลำบากมากกว่าตนเอง เปิดมุมมองใหม่ให้กับการมองโลกและสังคม ซึ่งนักเรียนแต่ละระดับชั้นจะได้รับมอบหมายให้ไปจัดกิจกรรมตามสถานที่และระยะเวลาที่แตกต่างกันดังนี้

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทำกิจกรรมที่บ้านทานตะวัน มูลนิธิเด็ก
จังหวัดนครปฐม
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทำกิจกรรมที่มูลนิธิรักษ์ไทย จังหวัด
สมุทรปราการ
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำกิจกรรมที่โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัด
บุรีรัมย์

การจัดกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จะมีรูปแบบคล้ายกันคือ ครูใหญ่จะอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม และกำหนดระยะเวลาให้นักเรียนได้เตรียมงานประมาณ 1 เดือนก่อนวันไปทำกิจกรรม นักเรียนแต่ละระดับชั้นจะคัดเลือกหัวหน้าแต่ละฝ่าย แบ่งออกเป็นฝ่ายสถานที่ ฝ่ายดูแลเด็ก ฝ่ายจัดกิจกรรมฐานและฝ่ายการแสดง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กิจกรรมจะเน้นไปในเรื่องของการเล่านิทาน และแสดงดนตรีเนื่องจากเด็กที่บ้านทานตะวันจะมีอายุตั้งแต่ประมาณ 6 เดือน – 4 ปี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กิจกรรมจะมีทั้งแสดงดนตรีและสอนร้องเพลงเป็นกลุ่ม เนื่องจากเด็กในมูลนิธิรัชภัษไทยจะมีอายุตั้งแต่ 4 ปี – 18 ปี จึงสามารถจัดกิจกรรมการสอนดนตรีได้ กิจกรรมของ 2 ระดับชั้นนี้จะถูกจัดขึ้นเดือนละ 1-2 ครั้ง ผู้เรียนเป็นคนจัดการติดต่อในเรื่องของสถานที่และรถสำหรับการเดินทาง

“นอกจากนี้เราก็ยังมีพวก กิจกรรมอย่างเช่นกิจกรรมเพื่อชุมชน อย่างเช่นนักเรียนไปบ้านเด็กด้อยโอกาสสมุทรสาครที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กพม่า เป็นลูกของคนงานพม่าที่ไม่ค่อยได้เรียนหนังสืออะครับ จะมีหน่วยงานหรือสถาบันที่ดูแลเด็กเหล่านี้อยู่ นักเรียนของเราก็จะไป**เสริมความรู้เรื่องดนตรี** มีการทัศนศึกษาไปออกนอกต่างจังหวัด นักเรียนชั้นม 6 ไปโรงเรียนมิชชันนารีพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ โรงเรียนประชานุเคราะห์ 51 **กิจกรรมก็คือเราพานักเรียนของเราไปแสดงดนตรีให้เขาฟัง นักเรียนเขาก็จะพาเด็กนักเรียนของเราไปปลูกต้นไม้ ไปให้อาหารสัตว์ มีกิจกรรมเล่นเกมสันทนาการด้วยกัน**”

(ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

“เหมือน ม.4 - 6 เนี่ยอะคะ หนูจะได้ไป**จิตอาสา** หนูก็ไปแบบบ้านเด็กทานตะวัน ไปช่วยนันทนาการน้อง ๆ เล่นเกมเล่นนันทนาการกับน้อง ๆ อย่าง ม.5 เนี่ยก็ได้ไปมูลนิธิสมุทรสาคร มีตั้งแต่เด็ก ๆ จนโตกว่าเรา เป็นสัญชาติพม่า **เราก็ไปสอนเค้าร้องเพลง เคาะเปอร์ดัซซัน** ตัวกิจกรรมก็ช่วย ๆ กันคิด วางแผนกันเองคะ อาจารย์ก็มีการช่วยติดต่อสถานที่ให้ หนูมีหน้าที่ไป**สอนร้อง choir** ค่ะ เพลง the show เพลงง่าย ๆ ก่อน แล้วแบบ น้อง ๆ ภาษาไทยก็ยังไม่คล่องแต่ก็ต้องมาร้องเพลงภาษาอังกฤษแล้ว แต่ว่าแบบก็ต้องทำออกมาแล้วสุดท้ายก็ทำได้สำเร็จคะ แบ่งเป็นกลุ่มเนี่ยเคาะเปอร์ดัซซันเนี่ยสอนร้องเพลง พอเอามารวมกันมันก็เป็นขึ้นเป็นอันที่สวยงามคะ”

(นักเรียนคนที่ 11, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้แสดงให้เห็นว่า มีขั้นตอนของ PjBL คือขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 คือมีการแบ่งหน้าที่ดูแลแต่ละส่วนของกิจกรรมตามความถนัดของตนเอง ถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีให้กับคนอื่น การจะถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ทำให้นักเรียนต้องมีการศึกษาข้อมูลและเรียนรู้ธรรมชาติของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และฝึกซ้อมเพื่อให้พร้อมกับการสอนหรือการแสดง ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในเวลาเดียวกัน แม้จะเกิดอุปสรรคแต่นักเรียนก็รับมือกับปัญหา ร่วมมือกันและพยายามจนงานออกมาสำเร็จ

ในส่วนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ฝึกทักษะชีวิต เรียนรู้ทักษะนวัตกรรมด้านการเกษตร เช่น การสร้างระบบปลูกผักไร้ดิน (Hydroponics) ปลูกผักไร้ดินในลำไผ่ (Bamboo

Hydroponics) การสร้างระบบปลูกโดยใช้ทราย (Sandropionics) ปลูกผักข้างรั้วในขวดน้ำที่ใช้แล้ว และเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเรียนรู้จากนักเรียนของโรงเรียนมีชัยพัฒนา และนำมา

ต่อยอดในการกลับมาปลูกต้นไม้ที่มหาวิทยาลัย ส่วนนักเรียนจะนำการแสดงดนตรีไปแลกเปลี่ยนเพื่อ เสริมสร้างสุนทรียศาสตร์ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนมีชัยพัฒนา ใช้เวลา 3 วัน 2 คืนในการทำกิจกรรม จัดขึ้นในช่วงประมาณต้นเทอมการศึกษาที่ 2 ผู้บริหารและครูมีการสนับสนุนและแนะแนวทางการจัด กิจกรรม คือช่วยดูภาพรวมในเรื่องการแสดงที่เหมาะสมและความปลอดภัยระหว่างการทำกิจกรรม นอกสถานที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ไปบุรีรัมย์ เด็ก ๆ ก็คิดว่าเอาการแสดงไปเป็นกลุ่มแบบนี้ ๆ มั้ย อย่างที่รุ่นพี่เคยไป เอาแจ๊สไปเล่นให้เค้าฟังเนี่ย เด็กทางเค้ารับไม่ค่อยได้ เค้าจะบ้าน ๆ ก็จะมีฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่พอ เล่นหมอลำเนี่ย ลูกขึ้นเต้นเลย เล่นหมอลำ เล่นลูกทุ่ง เล่นเพลงป๊อปสมัยนิยมเด็กก็จะมีลูกขึ้นเต้นสนุก เฮฮาไปด้วย”

(ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“จิตอาสา เป็นการเข้าค่ายละลายพฤติกรรม ปลูกต้นไม้ นักเรียนจากบุรีรัมย์เข้ามา แลกเปลี่ยนกัน เขาสอนปลูกต้นไม้ เราสอนเล่นดนตรี หนูชอบกิจกรรมแบบนี้มาก เพราะชอบที่จะ ช่วย ชอบที่จะแบ่ง ชอบที่จะให้มาก ๆ ค่ะ”

(นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“จิตอาสา ม. 6 จะมีสถานักเรียน ช่วยอาจารย์ organize รวมเงินที่ได้ไปบริจาคที่บุรีรัมย์”

(นักเรียนคนที่ 22, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

จากข้อมูลข้างต้น ครูได้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเพลงที่มีความเหมาะสมกับ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ช่วยให้อาจารย์จัดกิจกรรมของนักเรียนอยู่ในทิศทางที่เหมาะสม เป็นผลดีต่อนักเรียนที่จัด กิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม จัดอยู่ใน PjBL ขั้นตอนที่ 3 และ 4 คือครูมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ในการจัดประสบการณ์ และการทำกิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจและเรียนรู้การให้และแบ่งปัน ผู้อื่น เกิดเป็นความสุขความอิ่มเอมใจจากการได้เป็นผู้ให้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการอยู่ร่วมกันของ คนในสังคม

กิจกรรมนี้ประเมินผลจากการแสดงออกและกระบวนการของนักเรียน โดยใช้การสังเกตและ การบันทึกพฤติกรรมเด็กในระหว่างการทำโครงการและหลังเสร็จสิ้นโครงการ และมีการให้นักเรียน บันทึกการทำงาน (reflection) เพื่อนักเรียนจะได้ทบทวนในกิจกรรมและขั้นตอนที่ทำไป นำไป

ปรับปรุงและทำให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป เนื่องจากเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนรู้จักการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพียงเท่านั้นจึงไม่มีการให้เกรดหรือคะแนน

“การให้ **feedback** นักเรียนนั้นสำคัญ ครูจำเป็นที่จะต้องสอน อธิบายและให้ความคิดเห็น ซึ่งการพูดเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนในวัยนี้”

(ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“เวลามีปัญหาหลังเสร็จงานมานั่งประชุมแล้วก็คุยกันตรง ๆ ว่ามันเกิดปัญหาอะไรตรงไหน มันเป็นอย่างนี้เพราะอะไรแล้วก็จัดการช่วยกันแก้ปัญหา”

(นักเรียนคนที่ 17, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“เวลาหนูนำก็อยากถามคนอื่นให้มากที่สุดมากที่สุดที่จะทำให้ได้ เพราะมันไม่ใช่งานของเราคนเดียว มันเป็นงานของส่วนรวม เวลาเราเป็นผู้ตามเราต้องการเปิดรับและแสดงความคิดเห็นเพื่อที่จะทำงานเดินไปได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือผู้ตามเราจะต้องไม่เอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง ผู้ตามต้องเป็นมดงานให้ดีที่สุด ได้รับการอะไรมาก็ต้องพยายามทำให้ดีที่สุดถ้ารู้สึกว่าเป็นงานที่ไม่ถนัดเราก็จะพูดเลยว่าอันนี้หนูไม่ถนัดหนูพยายามทำที่สุดแล้ว แต่หนูก็จะลองพยายามทำมากกว่านั้น”

(นักเรียนคนที่ 25, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการพูดคุย ประชุมและปรึกษากันทั้งระหว่างและหลังการทำงาน เป็นการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ส่วนนี้กล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนของ PjBL ในขั้นที่ 2 และ 5 คือรู้จักการร่วมกันวางแผนงานและแก้ปัญหาร่วมกันโดยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น รู้หน้าที่ในการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม การเรียนรู้บทบาทของผู้นำและผู้ตาม เป็นการฝึกทักษะการแก้ไขระหว่างบุคคล เมื่อถึงเวลานำ ก็ต้องคอยถามความคิดเห็นของคนในกลุ่มด้วย และเมื่อถึงเวลาตาม ก็คอยสนับสนุนกลุ่มให้สามารถทำงานไปด้วยกันอย่างราบรื่น

กิจกรรมโครงการบริการชุมชน ช่วยลดช่องว่างระหว่างสังคม โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อกลางในการเชื่อมต่อระหว่างนักเรียนและชุมชน ทำให้เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น และรู้จักมีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาสกว่าตนเอง เรียนรู้การวางแผนงานที่สร้างประโยชน์ต่อผู้อื่น และฝึกการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ระยะเวลาการจัดกิจกรรมยาวนานที่สุดกว่าชั้นปีอื่น จึงทำให้ต้องมีระเบียบแบบแผนในการจัดกิจกรรมมากกว่า และฝึกทักษะการเป็นผู้นำ ที่ต้องมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรม การรู้จักวางแผนและแบ่งงานให้กับคนใน

กลุ่ม มีความรู้และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง เพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จตามที่ได้วางแผนไว้

ตารางที่ 3 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการบริการชุมชนตามแนวคิด PjBL

ขั้นตอน	วิธีดำเนินกิจกรรม
1. ริเริ่ม	หลักสูตรกำหนดสถานที่และเวลาในการทำกิจกรรม นักเรียนและครูร่วมกัน ออกแบบกิจกรรมดนตรีที่สอดคล้องกับวัยและบริบทของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ออกแบบ	นักเรียนร่วมกันวางแผนการซ้อมการแสดง แบ่งฝ่ายการทำงาน ศึกษา ข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและสร้างสรรค์กิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เข้าร่วม กิจกรรม ครูช่วยดูแลการซ้อม ให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาในการเลือก เพลงและการแสดง
3. สร้างสรรค์	นักเรียนศึกษาบทเพลงและฝึกซ้อมการแสดงตามที่วางแผนไว้ ติดต่อ สถานที่และรถที่ใช้ในการเดินทาง ครูช่วยฝึกซ้อม ให้คำแนะนำ และติดต่อ สถานที่จัดกิจกรรมให้ในเบื้องต้น
4. นำเสนอ	นำเสนอในรูปแบบของกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ม.4 – จัดกิจกรรมเล่นกีตาร์และแสดงดนตรีประกอบ ม.5 - จัดกิจกรรมแสดงดนตรีและสอนร้องเพลง ม.6 - จัดกิจกรรมแสดงดนตรี
5. ประเมินผล	นักเรียนมีการประเมินผลงานร่วมกันหลังเสร็จสิ้นโครงการ และนำ ข้อเสนอแนะที่ได้ไปใช้ในการแนะนำรุ่นน้องสำหรับการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ครูสังเกตและให้คำแนะนำกับนักเรียนระหว่างการทำ หลังเสร็จสิ้น โครงการให้คำแนะนำเพื่อนักเรียนนำไปปรับใช้ในงานครั้งต่อไป

4.1.3 กิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปี (Pre-college concert)

กิจกรรมนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นกิจกรรมดนตรีที่เป็นการทำงานร่วมกันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 รูปแบบของคอนเสิร์ตการแสดงออกประจำปีแต่ละปีจะมีความ แตกต่างกันทั้งรูปแบบการแสดง วันเวลาที่จัดการแสดง ปัจจุบันมีการแสดงประจำปีเกิดขึ้นมาแล้ว ทั้งหมด 14 โครงการ

“เราทำกันต่อเนื่องมาเป็น 13 ครั้งแล้วสำหรับกิจกรรม Pre-college concert นี้ เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักการจัดการงานดนตรีด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ออกไอดีเดียวของเขาเอง มันทำให้เขาเกิดทักษะและความภาคภูมิใจในงานที่สำเร็จออกมา”

(ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“ทุกคนต้องร่วมทำกิจกรรม อาจจะ 1 อย่างหรือมากกว่า”

(นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“PC คอนเสิร์ต เป็นคอนเสิร์ตที่นักเรียนทำกันเองหมดเลย costume media promoting marketing ทำกันเองหมดเลยคะ”

(นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนต้องร่วมกันจัดการโครงการทุกส่วนด้วยตนเอง ทั้งในส่วนของ การแสดง การตลาด การประชาสัมพันธ์และอื่น ๆ คือการที่นักเรียนได้เรียนรู้การริเริ่มและการกำกับดูแลตัวเองได้ (initiative & self direction) คือนักเรียนต้องเสาะหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้จัดการงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้ว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนานักเรียน เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นงานที่นักเรียนได้ลงมือทำจริง

การจัดการกิจกรรมนี้จะเริ่มจากครูใหญ่เป็นผู้มอบหมายงานในช่วงต้นปีการศึกษา เพื่อคิดหัวข้อคอนเสิร์ต (concert theme) โดยสถานักเรียนเป็นแกนนำ เสนอต่อครูเพื่อดูความเหมาะสม และความเป็นไปได้การจัดการ จากนั้นก็มีการประชุมและเรียบเรียงลำดับการแสดง กำหนดวันเวลาแสดง ค่าบัตรเข้าชมการแสดง และมีกระจายงาน โดยแบ่งหน้าที่โดยแต่งตั้งหัวหน้าของฝ่ายต่าง ๆ

“ครูใหญ่วางไอเดียคร่าว ๆ แล้วบอกเด็กให้ลองไปหาธีมมาซิ แล้วก็มาประชุมรวมกัน เราก็ถามเขาก่อนว่าคุณอยากจะทำยังไง OK ใช้ได้เราก็ช่วยเสริม หรือถ้าไม่มีไอเดียเลย เราก็แสดงความคิดเห็นเข้าไปในงานที่ทำได้ง่ายกว่า บางคนเห็นด้วยบางคนก็ไม่เหมือนกัน ถ้าไม่เห็นด้วยก็ไม่ใช่ไรคุณก็ลองเลย มันจะได้จริง ๆ ไหม เหมือนสอนลูก”

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“PC คอนแต่ละปีธีมก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ อยู่แล้ว Project นี้จะเป็นสถานักเรียนที่คิดขึ้นมาเองหมด set up ทั้งหมดเลย ว่าฝ่ายนี้ทำอะไรบ้าง หาสปอนเซอร์ยังไง โดยเด็กทุกคนใน Pre-college จะต้องมีส่วนร่วมทั้งหมด”

(ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

“มีการประชุมเรื่อย ๆ ว่าปีนี้เริ่มหลักจะเป็นอะไรดี จะเป็นสถานักเรียนที่จัดการเองทั้งหมด ทุกอย่าง จะมีอาจารย์ที่คอยให้คำแนะนำ จะไม่ได้บอกว่าต้องทำแบบนี้แบบนี้ จะแนะนำแค่นั้นและ สภาก็จะมาคุยกันว่าจะทำแบบไหนดี”

(นักเรียนคนที่ 16, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

ข้อมูลข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้รับมอบหมายให้จัดคอนเสิร์ตขึ้น จากนั้นการแสดง จะออกมาเป็นรูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับนักเรียน ว่ามีแนวคิดหรือมีความสนใจในการนำเสนอทักษะทาง ดนตรีออกมาในรูปแบบใด มีการให้ลองทดลองถูกโดยมีครูคอยให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษา มีการ ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลายครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการและเป็นการ ตรวจสอบว่าโครงการดำเนินไปตามแผนการที่กำหนดไว้ กล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนของ PjBL ขั้นที่ 1 และ 2 คือ ผู้เรียนได้นำความชอบหรือความสนใจมาเป็นแนวคิดในการจัดกิจกรรม และแสดงให้เห็น ถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ที่ต้องการจัดการแสดงที่มีความแตกต่างและมีความเป็นตัวของตัวเองด้วย มีการวางแผนงานและประชุมสม่ำเสมอ ในส่วนการจัดกิจกรรมจะมีการแบ่งฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. หัวหน้าดำเนินโครงการ (project manager) หน้าที่นี้เป็นของประธานนักเรียน มีหน้าที่ควบคุมการดำเนินการต่าง ๆ ของคอนเสิร์ต จัดทำสูจิบัตร เบิกอุปกรณ์เช่น ไมค์ แสตนด์โน้ต เปียโน และควบคุมการซ้อมโดยรวม
2. รองหัวหน้าโครงการ หน้าที่นี้เป็นของรองประธานนักเรียน มีหน้าที่ช่วยติดต่อ ประสานงานหัวหน้าของแต่ละฝ่าย จัดคิวและช่วยควบคุมการซ้อมโดยรวม
3. ฝ่ายการตลาด (marketing) มีหน้าที่เป็นเหรียญกิตติมศักดิ์และบริหารจัดการ งบประมาณ ติดต่อบริษัทต่าง ๆ เพื่อนำเสนอโครงการเพื่อขอสปอนเซอร์ รวมถึงเป็นฝ่ายช่วยขายบัตร คอนเสิร์ตและประชาสัมพันธ์ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ เดินตัวในวันงาน
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ (public relationship officer) มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ คอนเสิร์ต โดยการทำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์ เฟสบุ๊กเพจ วิดีโอ และเข้าไปประชาสัมพันธ์ เพื่อขายตัวคอนเสิร์ตตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย ขายตัว คอนเสิร์ตหน้างาน
5. ฝ่ายการผลิต (production) แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่
 - 5.1 ฝ่ายการแสดง (performance) แบ่งเป็น
 - วงเครื่องเป่า (symphonic band)
 - วงออร์เคสตรา (orchestra)
 - วงดนตรีไทย (Thai instrument band)
 - วงกีตาร์ออร์เคสตรา (guitar orchestra)

- วงแจ๊ส (jazz small ensemble and big band)

- นักแสดง (voice production)

5.2 ฝ่ายเทคนิค แสง สี เสียง (technicians) ทำหน้าที่ควบคุมแสงสี ให้ตรงกับลำดับการแสดง

5.3 ฝ่ายเวที (stage) ทำหน้าที่จัดวาง สนับสนุนนักแสดงและนักดนตรี โดยจัดลำดับเข้าออก ส่งอุปกรณ์ประกอบฉาก ประกอบหรือติดตั้งฉาก ปูพื้นเวที ขึงผ้าม่านหรือแบ็คดรอป ดูแลความเรียบร้อยหลังเวที และดูแลความปลอดภัยของนักแสดง

5.4 ฝ่ายอุปกรณ์ประกอบฉาก (prop) ทำหน้าที่จัดหาหรือสร้างอุปกรณ์ประกอบฉากการแสดงขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักแสดงและเรื่องที่จะแสดง

5.5 ฝ่ายสื่อ (media) ทำหน้าที่ถ่ายตัวอย่าง ถ่ายรูปเก็บบรรยากาศการแสดง ซ้ำสร้าง projector slides ประกอบการแสดง ถ่าย ตัดต่อ จัดหาอุปกรณ์ ออกแบบโลโก้ สื่อ

“แต่ละปีมีหน้าที่ให้เลือก **ปีนี้หนูได้เป็น head marketing** ก็คือขายบัตร มีหน้าที่ PR ทำของที่ระลึก ทำงบบ มีการประชุมวางแผนจัดกันว่าใครขายบัตรวันไหน เวลามีปัญหาเราจะคุยกับ head อีกคนหนึ่งที่เป็นเพื่อนกันก่อน มันมีปัญหาหรือจัดการเองกันไม่ได้จริง ๆ ก็จะไปปรึกษาอาจารย์ส่วนใหญ่เราจะลุยไปก่อน”

(นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“**มีฝ่ายเยอะเลยคะ** ประธาน รองประธาน แบ่งเป็น **production** กับ **producer** ด้าน producer ก็จะเป็นพวก marketing promote แล้วก็เหรียญอะไรพวกนี้คะ ส่วน production ก็จะเป็นพวก light ไฟ sound stage ก็จะคุมพวกฝั่งเวทีแบบนี้คะ มี music head แต่ละเครื่องดนตรีด้วยคะ”

(นักเรียนคนที่ 12, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“PC คอนเป็น **media** แพนกล้อง ม.4 แพนกล้องกับสเตรจ”

(นักเรียนคนที่ 10, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“PC concert ก็คือผมอยู่ฝ่าย **marketing** มา 2 ปีแล้วครับ ก็จะทำพวกขายบัตรอะครับ แล้วก็โปรโมตไปควบคู่กับฝ่าย PR ครับ เช่นขายที่คณะเราเอง ขายที่คณะอื่น พุดโปรโมท แจกใบปลิว”

(นักเรียนคนที่ 18, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“แล้วก็มีเรื่องของ PR โปรโมท PC คอนลงเว็บไซต์ พอลองได้มาทำก็สนุกดี”

(นักเรียนคนที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“หนุอยู่การแสดง ก็ต้องซ้อมให้เต็มที่ เพราะเวลาไปซ้อมรวมเราจะไม่เสียเวลาคนอื่น ต้องประเมินตัวเองทุกวันและพยายามซ้อมกับกระจก ซ้อมของตัวเองให้ดีถึงจะไปซ้อมรวมกับวงอื่น”

(นักเรียนคนที่ 28, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“PC ฝอยอยู่ฝ่ายมีเดีย ตัดต่อทำวีซีดี แพคเกจอะไรแบบนี้ครับส่วนใหญ่”

(นักเรียนคนที่ 16, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“light ทำบอร์ด บอกคิว ส่งไฟ follow ชอบ รู้สึกว่าทำแล้วเป็นตัวเอง”

(นักเรียนคนที่ 14, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

ในส่วนนี้สอดคล้องกับ PjBL ชั้นที่ 2 3 และ 4 คือ นักเรียนสร้างสรรค์โครงการจากสิ่งที่ตนเองชอบและได้ทำตามความถนัด เป็นการทำให้นักเรียนได้ค้นพบตัวตน ซึ่งจะเป็นการต่อยอดไปยัง การเลือกเรียนสาขาในระดับปริญญาตรีต่อไป นักเรียนรู้จักวางแผนงาน ลงมือสร้างโครงการ แบ่งกันทำงานตามกลุ่มที่วางแผนไว้ โดยแต่ละคนต้องรับผิดชอบงานของตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้การผลิต และการรับผิดชอบ จัดวางแผน สร้างเป้าหมาย ทำงานกับผู้อื่นอย่างเป็นมืออาชีพ ซึ่งมีทั้งนักเรียนที่ รู้สึกว่าตนเองสามารถทำงานนั้นได้ดี ในปีถัดไปก็เลือกที่จะทำหน้าที่เดิม แต่สำหรับคนที่ยังไม่พบงานที่ตนเองถนัด ก็สามารถที่จะเปลี่ยนไปทำหน้าที่อื่นได้ในงานหน้า กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนค้นพบ ความชอบและศักยภาพของตนเองในการทำงาน ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือในเรื่องของการจัดการแสดงใน ภาพรวม การเลือกบทเพลง การฝึกซ้อม ให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในแต่ละจุด เป็นวิทยากรให้ สำหรับบางช่วงการแสดงที่มีความซับซ้อน ส่วนผู้บริหารให้การสนับสนุนในด้านของงบประมาณ สถานที่การฝึกซ้อมและการแสดง

“จริง ๆ แล้วอาจารย์เป็นแค่คนช่วยเหลือควบคุมดูแลกิจกรรม ส่วนอยากจะทำให้เกิดกิจกรรม อะไรบ้าง อันนั้นเป็นสิ่งที่เขาต้องช่วยกันคิดช่วยกันจัดการเอง”

(ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

“ในแต่ละกิจกรรมครูมีหน้าที่ช่วยสอนด้วย ช่วยซ่อมด้วยและให้ข้อคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา เพราะว่าการที่จะให้นักเรียนสามารถทำได้สำเร็จ **ครูมีหน้าที่เป็นแค่โค้ชและไกด์ให้กับนักเรียน**”

(ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“คือพี่ก็พยายามให้เด็กเขาได้ทำ อย่างท่าเต้นพี่ให้เขาคิดไปเลยแล้วพี่ค่อยมาเกลือกอีกทีหนึ่ง แต่ว่าพี่ก็เป็น**คนคอยกระตุ้น**ว่าไต่ยัง ถามว่าคิดกันยัง ก็ต้องช่วยจนกว่ามันจะเข้ารูบเข้ารอย ส่วนมากก็ให้เค้าไปทำเอง ช่วยเค้าปรับ แต่ส่วนมากเด็ก voice น่ารัก จะมาถาม มาปรึกษาตลอดทุกเรื่อง มันก็เลยกลายเป็นว่าเขาก็ได้ฝึก แต่ว่าเค้าก็ไม่ได้ตัดสินใจเองทั้งหมดเลย จริง ๆ ก็คือเค้าทำเยอะ **มันเหมือนฝึกการทำงานมากกว่า** แต่ไม่ใช่ว่าฝึกการทำงานแล้ว แล้วฝึกจนไม่กล้าจะทำอีกเลย มันเลยต้องมีมาแบบปรึกษาด้วย”

(ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“PC คอนเสิร์ตก็เหมือนกัน**อาจารย์ก็จะโค้ชให้** อาจารย์ก็จะสอนรวมวงให้ เรื่องของรูปแบบการแสดง การจัดการเรื่องของ sponser ขายบัตร เรื่องของ Costume เรื่องของไฟ เรื่องของแสงสีเสียงทุกอย่างเนี่ย เด็กจะต้องเรียนรู้เรื่องพวกนี้ แต่ว่าอาจจะเป็นในลักษณะที่**นักเรียนคนไหนสนใจในกลุ่มไหนนะครับ ก็จะเข้าไปอยู่ในกลุ่มนั้น** สมมติ กลุ่มสนใจ sound ก็จะเข้าไปอยู่ในกลุ่มในการอัดเสียง ปรับเสียง วางลำโพง หรือว่าติดไมค์ให้นักแสดงอะไรแบบเนี่ยครับ นักเรียนก็จะได้เรียนรู้ทักษะพวกนี้เสริมเพิ่มเติมไปด้วย ซึ่งผมมองว่ามันน่าจะเป็นการ**จุดประกายให้เด็กได้บ้าง มีเด็กทำเรื่อง lighting** มาตั้งแต่ ม.4 **เค้าก็สนใจที่จะไปต่อด้านนี้ เค้าศึกษาหมดเลยในเรื่องสีของไฟ มู้ดต่าง ๆ ”**

(ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“ก็เป็นที่ปรึกษาให้เค้า คอยช่วยแนะนำไอเดียของเค้า **تبความคิด** ว่าสิ่งที่เค้าคิดมามันทำได้จริงมั๊ย กับฝีมือที่คุณมีอยู่มัน match มั๊ย เวลามีปัญหาอะไรเราจะอยู่ข้างเค้าตลอด คอยให้ reflect”

(ครูคนที่ 12, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

จากการสัมภาษณ์ครู จะเห็นได้ว่าครูมีการปล่อยให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดการด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการวางแผน การจัดการ การรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและร่วมกันหาวิธีการที่จะให้งานประสบความสำเร็จโดยมีความช่วยเหลือจากครูแค่บางส่วน แม้จะมีการปล่อยให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ครูก็ทราบดีว่าก็ไม่ใช่ว่าทุกครั้งหรือทุกคนที่จะมีความอยากในการทำกิจกรรม ครูต้องคอยทำหน้าที่เหมือนโค้ช คือให้คำแนะนำ คอยกระตุ้นในบางครั้งที่เห็นว่าโครงการไม่เดินหน้าเท่าที่ควร ช่วยผลักดันและช่วยซ่อมเพื่อให้โครงการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

การประเมินของกิจกรรมนี้ใช้การประเมินผลแบบการประเมินการแสดงผลและการประเมินการสะท้อนคิดของนักเรียน โดยใช้การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมเด็ก 50% และประเมินจากการนำเสนอการแสดงผลของแต่ละวัน และคุณภาพรวมของกิจกรรมอีก 50% ประเมินในระหว่างการทำโครงการและหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อนักเรียนจะเข้าไปปรับปรุงและทำให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป สอดคล้องกับ PjBL ขั้นตอนที่ 5 คือสังเกตการทำงานและพัฒนาการของนักเรียน ควบคู่ไปกับให้คะแนนจากโครงการที่สำเร็จออกมา

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปี เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ค้นหาตัวตน ความถนัด ความชอบ ได้มีโอกาสเลือกทางเดินของตนเอง เป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานด้านอื่นของตนเองที่นอกเหนือจากความสามารถทางดนตรี เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาตนเอง เมื่อได้ฝึกการทำงานที่ตนเองชอบและมีความถนัด จะทำให้เกิดความภูมิใจในตนเอง มีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่และเป็นผลดีต่อการพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปีตามแนวคิด PjBL

ขั้นตอน	วิธีดำเนินกิจกรรม
1. ริเริ่ม	ร่วมกันคิดหัวข้อคอนเสิร์ตที่มาจากความสนใจส่วนใหญ่ของนักเรียนในหลักสูตรตั้งแต่ระดับ ม.4 - 6 ครูเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำความเหมาะสมของหัวข้อที่เลือก คือเหมาะสมต่อระยะเวลา วัยและความสามารถของนักเรียน
2. ออกแบบ	นักเรียนร่วมกันวางแผนงานและเรียบเรียงลำดับการแสดง กำหนดวันเวลาแสดง แบ่งหน้าที่โดยแต่งตั้งหัวหน้าของฝ่ายต่าง ๆ โดยนักเรียนแต่ละคนสามารถเลือกทำงานตามความถนัดหรือความสนใจของตนเอง และสามารถเปลี่ยนตำแหน่งงานได้ทุกปี ครูช่วยดูแลการซ่อม กระตุ้นการทำงาน ให้คำแนะนำและดูแผนงานให้เป็นไปตามที่กำหนด และเข้าร่วมแสดงในบางการแสดงที่มีความซับซ้อน เกินกว่าวัยและความสามารถของนักเรียน
3. สร้างสรรค์	ลงมือทำงานจริง โดยครูและนักเรียนร่วมกันหาสกอ์เพลงที่เหมาะสมกับหัวข้อ

ขั้นตอน	วิธีดำเนินงานกิจกรรม
	การแสดง ฝึกซ้อมในส่วนของการแสดง ประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาและเสนอความก้าวหน้าของแต่ละฝ่ายเพื่อให้รู้ความคืบหน้าของงาน ทำสูจิบัตรและโปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์คอนเสิร์ต หาสปอนเซอร์ ครูเข้าช่วยฝึกซ้อม ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการให้ข้อมูลในการทำสูจิบัตร
4. นำเสนอ	นำเสนอในรูปแบบการบรรเลงดนตรี และการแสดงร่วมกับการบรรเลงดนตรี ตามสถานที่ที่กำหนดไว้ในชั้นออกแบบ
5. ประเมินผล	นักเรียนมีการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาที่พบเจอระหว่างการทำโครงการ ทบทวน สรุปผลวันต่อวัน และประเมินผลกิจกรรมร่วมกันหลังเสร็จสิ้นโครงการ ครูประเมินการแสดงออกและกระบวนการของนักเรียนในระหว่างทำโครงการ โดยใช้การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมเด็ก 50% และประเมินจากการนำเสนองานแสดง และคุณภาพรวมของกิจกรรมอีก 50%

4.1.4 กิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กิจกรรมนี้ให้นักเรียนออกแบบคอนเสิร์ตเดี่ยว โดยมีกำหนดเวลาให้ 15 – 30 นาที ต่อการแสดง มีระยะเวลาในการดำเนินงานประมาณ 4 เดือน (1 เทอม) ในคอนเสิร์ตจะต้องมีคณะกรรมการ 3 คนในการให้คะแนนและประเมินผล หนึ่งในนั้นมีครูผู้สอนด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“เป็นการแสดงความสามารถและทักษะด้านดนตรีที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมด 3 ปี”

(ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“มันเป็นเหมือนโปรเจกต์เดี่ยวที่ต้องเตรียมงานเองทุกอย่างก่อนเรียนจบครับ”

(นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“เป็นการออกแบบการแสดงของตัวเอง ของผมทางแจ๊สก็แสดงประมาณ 15 นาที”

(นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“ก็ต้องคุยกับอาจารย์ไพรวาท หานักเปียโนเล่นแอดคอมให้ เลือกว่าวันเวลาที่จะแสดงแล้วก็ต้องไปติดต่อกับฝ่ายสถานที่เพื่อดูว่าห้องว่างในวันเวลานั้นมั้ย แล้วก็ต้องทำสูจิบัตร ก็จะมีชื่อการแสดง

รายการแสดง ประวัติบทเพลง ประวัตินักประพันธ์เพลงและประวัติผู้เล่นอะไรประมาณนี้ค่ะ แล้วก็ทำโปสเตอร์ ปริ้นต์เอาไปติดประกาศตามที่ต่าง ๆ ในคณะ แล้วก็โพสลงเฟสบุ๊กด้วยค่ะ”

(นักเรียนคนที่ 11, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

จากข้อมูลข้างต้น นักเรียนได้มีการวางแผนและออกแบบการแสดงคอนเสิร์ตเดี่ยวของตนเอง สอดคล้องกับ PjBL ในขั้นตอนที่ 1 ที่นักเรียนมีการวางแผนและออกแบบโครงการร่วมกับครูผู้สอน และทำโครงการเองทุกขั้นตอน ซึ่งนักเรียนต้องนำประสบการณ์การทำงานทั้งหมดที่ได้จากกิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า กิจกรรมโครงการบริการชุมชนและกิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปีมาใช้ในการทำกิจกรรมนี้ เป็นเหมือนกิจกรรมที่ใช้ประเมินการเรียนรู้กิจกรรมที่ผ่านมา

วันแสดง นักเรียนจะต้องเตรียมตัวที่ห้องแสดงก่อนเวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบสถานที่ และจัดเก้าอี้สำหรับผู้ชม เตรียมเอกสารการสอบและโน้ตเพลงสำหรับกรรมการทั้งหมด 3 ชุด เตรียมสูจิบัตรให้ผู้ชมและเตรียมพร้อมสำหรับการแสดง หลังจากการแสดงเสร็จสิ้น นักเรียนจะเข้ารับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการทั้ง 3 คน ในส่วนของการให้คะแนน ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ในการให้คะแนน เราก็มักจะให้เหมือนกับสอบ Jury เลยครับ ก็คือดูเรื่องของ technique, rhythm, tone แล้วก็ performance จะมีการตัดเกรดด้วย ถ้าคะแนนต่ำกว่า 59 ก็ถือว่าสอบตก ครูไพรเวทก็ต้องพิจารณาให้ทำคอนเสิร์ตใหม่อีกครั้ง”

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

จากข้อมูลดังกล่าว เห็นได้ว่ากิจกรรมนี้มีความจริงจังมากขึ้นในเรื่องของการประเมินผล เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่วัดผลนักเรียนรายบุคคล ทั้งในด้านของทักษะดนตรีและการจัดกิจกรรม และเป็นกิจกรรมเพื่อความสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับ PjBL ขั้นที่ 5 คือ มีการประเมินผลโดยครูผู้สอน และประเมินโดยบุคคลภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาดนตรีนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความใส่ใจต่อการทำงานนั้นมากขึ้นเมื่อรู้ว่าจะมีบุคคลภายนอกเข้ามาประเมินผลกิจกรรมด้วย

กิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเสมือนเวทีสุดท้ายในระดับมัธยมปลาย ที่นักเรียนจะต้องดึงศักยภาพของตนเองออกมาจัดกิจกรรมคอนเสิร์ตเดี่ยว ซึ่งเป็นโครงการใหญ่ที่นักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องบริหารจัดการด้วยตัวเองทั้งหมด ใช้ประสบการณ์การทำงานที่ได้รับการฝึกมาตลอดเวลา 3 ปี ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำ

และผู้ตาม จะต้องมีการเปรียบเทียบแบบแผนในการดำเนินโครงการให้สำเร็จลุล่วงและเกิดเป็นความภาคภูมิใจต่อตนเอง

ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ตามแนวคิด PjBL

ขั้นตอน	วิธีดำเนินกิจกรรม
1. ริเริ่ม	หลักสูตรกำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับเพื่อสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครูและนักเรียนร่วมกันออกแบบรูปแบบคอนเสิร์ตและบทเพลงที่มีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน
2. ออกแบบ	นักเรียนจัดการวางแผนทุกขั้นตอนด้วยตนเองทั้งหมด การวางแผนการฝึกซ้อม นัดครูผู้สอนนอกเวลาเพื่อช่วยดูการฝึกซ้อม หานักดนตรีประกอบในกรณีที่มีการเล่นบทเพลงที่ต้องใช้เครื่องอื่นร่วมด้วย และวางแผนการฝึกซ้อมร่วมกัน กำหนดวันและเวลาในการแสดง จัดทำสูจิบัตร จัดทำโปสเตอร์ ครูช่วยดูแลการซ้อม ให้คำแนะนำและดูแลงานให้เป็นไปตามที่กำหนด
3. สร้างสรรค์	นักเรียนหาไนต์ ฝึกซ้อมในส่วนของการแสดง หานักดนตรีประกอบในกรณีที่มีการเล่นบทเพลงที่ต้องใช้เครื่องอื่นร่วมด้วยและฝึกซ้อมร่วมกัน ติดต่อกับฝ่ายสถานที่เพื่อจองห้องแสดง หาข้อมูลเพื่อทำสูจิบัตรและโปสเตอร์ นำโปสเตอร์ไปปิดประกาศตามสถานที่ต่าง ๆ และโพสต์ผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ค ครูช่วยหาไนต์ ช่วยฝึกซ้อม ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการให้ข้อมูลในการทำสูจิบัตร
4. นำเสนอ	นำเสนอในรูปแบบคอนเสิร์ตความยาว 15 – 30 นาที ในสถานที่ที่วางแผนไว้ในขั้นที่ 2
5. ประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนแก้ไขอุปสรรคและปัญหาระหว่างการทำโครงการ - ครูผู้สอนประเมินผลตั้งแต่ต้นโครงการ ระหว่างโครงการด้วยการสังเกตและสอบถาม ให้คะแนนด้านจิตพิสัย - ครูผู้สอนและบุคคลภายนอกร่วมประเมินคอนเสิร์ตโดยใช้รูบริก หาก

	คะแนนต่ำกว่าที่กำหนดจะมีการพิจารณาให้ทำคอนเสิร์ตขึ้นใหม่อีกครั้ง
--	--

4.2 สิ่งทีนักเรียนได้รับจากการทำกิจกรรมดนตรี

4.2.1 มุมมองของผู้บริหารและครู

พบว่านักเรียนได้เรียนรู้ขั้นตอนระบบการทำงาน การวางแผนงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล้าคิดกล้าทำ และเป็นการกระตุ้นให้ต้องพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีเพิ่มมากขึ้นด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“เรียนรู้ process การทำ production ตั้งแต่ขั้นต้นว่าการทำเป็นยังไงบ้าง มีพัฒนาการเรื่องการหาทุน เราเป็นคนให้คำแนะนำ แล้วเขาก็จะ design ทุกอย่างใหม่หมด เรียนรู้ในสิ่งที่ตัวเองชอบในเวลา 1 ปี 2 ปีและ 3 ปี มีการพูดคุยถึงสาขาที่อยากเรียนหลังจากจบระดับชั้นม.6 แล้วนักเรียนได้ค้นพบตัวเองด้วย”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“ด้วยความที่รุ่นพี่ ม.6 รู้สึกว่าตัวเองสำคัญและสามารถที่จะ lead นื่องได้ ก็เห็นความแตกต่างว่าเด็กได้มีการพัฒนาตัวเองด้วยและรู้สึกว่ามันใจและรู้สึกว่โอเคเราต้องเก่งถ้าเราไม่เก่งเราสอนเราไม่ได้”

(ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“เขาได้ฝึกจริง ๆ กล้าคิดกล้าทำ เพราะแรกๆเด็กจะกลัวผิด ไม่ค่อยกล้าทำอะไร ให้เค้าได้ทำงานจนเค้าสามารถทำงานด้วยได้ตนเอง”

(ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

จะเห็นได้ว่านักเรียนระดับ ม.6 ได้พัฒนาคุณลักษณะภาคภูมิใจและมั่นใจในความเป็นผู้นำ พัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อที่จะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนรุ่นหลังได้

4.2.2 มุมมองของนักเรียน

พบว่าตนเองมีการพัฒนาในเรื่องการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางด้านดนตรี มีความกล้าและพร้อมเผชิญหน้ากับปัญหามากขึ้น และค้นพบสิ่งที่ตนเองชอบและสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ต้องสื่อสารทั้งคน ทั้งประสานงาน ต้องมีไหวพริบแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอะไรอย่างจี้ๆ สมัยก่อนหนูเบื่อบ่อยมากเลยคะ พอได้มาทำงานจริง ๆ หนูไวขึ้น มีปัญหาอะไรมาหนูกล้าตัดสินใจมากขึ้น เมื่อก่อนหนูเหมือนเด็กดิ่งต๊อง แต่ตอนนี้สามารถคุยงาน เวลาอาจารย์มอบหมายงานมาหนูก็ทำได้ตามกำหนดและทำได้ดีด้วย”

(นักเรียนคนที่ 11, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“สมัยก่อนหนูไม่ค่อยพูดไม่แสดงความคิดเห็น แต่พอเริ่มมีความรู้ ประสบการณ์ หนูก็แบบเอามาใส่ได้ บอกแนะนำ กล้าเสนอไอเดียมากขึ้นคะ แล้วก็ฟังความเห็นเพื่อนด้วยคะ หนูเป็นผู้ฟังที่ดี การได้ทำงานแม้แค่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มันทำให้เรารับผิดชอบมากขึ้น”

(นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“หนูพยายามจะเรียนรู้อะไรหลายอย่าง คิดว่าถ้าอาชีพคนตรีนี้มันไม่ได้เงินอย่างที่คิดหนูก็อาจจะต้องหาทางรอดอื่นเสริม อย่างเรื่องเทคโนโลยีก็สำคัญคะ สำคัญที่สุดที่ได้นำจะเรื่องรับผิดชอบตัวเองมั่งคะ”

(นักเรียนคนที่ 12, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“อย่างทำงานเป็นกลุ่มนี้ใช้ได้เยอะเลยคะ การดูแลการเงินก็ได้เอามาใช้กับตัวเอง ที่สำคัญคือความรับผิดชอบและความรอบคอบ ได้เอามาใช้กับชีวิตส่วนตัวแล้วก็เรื่องวางแผนด้วยคะ เพราะว่าโตไปน่าจะทำงานเยอะกว่านี้”

(นักเรียนคนที่ 28, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

“สมัยก่อนก็ขี้อายนิดนึง พอได้มาที่นี่ก็ได้ perform มากขึ้น แล้วก็มีส่วนที่เป็นหัวหน้าห้องกับสภานักเรียนก็รู้สึกว่าได้ manage งานอะไรแบบนี้มากขึ้น แล้วก็ค่อนข้างโฟกัสกับงานมากขึ้น ใช้ภาษาอังกฤษเยอะขึ้น”

(นักเรียนคนที่ 15, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“หนูว่าที่นี่ให้ทำกิจกรรมเยอะมากที่สุดในโลก มีตลอด มีเข้ามาเรื่อย ๆ ย่อย ๆ ก็มี ทำให้หนูกล้าแสดงออกและเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ไม่ได้มีแต่ในห้องเรียนด้วยคะ อย่างที่ผ่านมามีประกวดร้องเพลงที่โรงแรม ร้องให้แขกฟัง ปกติหนูอาจจะอายบ้างแต่ก็ค่อย ๆ กล้าขึ้นคะ”

(นักเรียนคนที่ 11, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“เปลี่ยนไปเยอะมาก **เรียนรู้อะไรได้ไวขึ้น** ทั้งการเล่น sight reading เก่งมากขึ้น การตัดสินใจดีมากขึ้น”

(นักเรียนคนที่ 10, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“หนูอยากไปเรียน business เพราะว่าเกิดจากการทำ marketing นี่แหละเป็น**สิ่งที่หนูชอบ** ทักษะที่ฝึกจากตรงนี้หนูนำมันไปใช้ได้เลย จบออกไปตรงนี้นั่นก็นำไปใช้ได้อีกอาจจะไม่ใช้กับดนตรี อย่างเดียวก็ได้ ตอนแรกมันจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าทำอะไรตามอย่างเดี่ยวแต่พอมายู่ ตรงนี้แล้ว บางทีเราก็มั้ยอยากตัดสินใจแต่มันจำเป็นจะต้องตัดสินใจว่าเราจะทำยังไงต่อ”

(นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“มันเหมือนเป็นการเรียนรู้ เหมือนช่วยเราในอนาคต เหมือนฝึกเป็น**พื้นฐานในการทำงาน**”

(นักเรียนคนที่ 16, สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2562)

จะเห็นได้ว่า นักเรียนมีความมั่นใจในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาดีกว่าเดิม มีการนำทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถพัฒนาตัวเองได้ดีขึ้น

4.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาด้านดนตรีและทักษะศตวรรษที่ 21

มีปัจจัยอื่นที่ช่วยส่งเสริมนักเรียนในการพัฒนาตนเองด้านดนตรีและทักษะในศตวรรษที่ 21 นอกจากการเรียนการสอนแบบเน้น child-centered และการจัดการเรียนรู้แบบ PjBL ดังต่อไปนี้

4.3.1 มุมมองของผู้บริหารและครู

พบว่าปัจจัยในเรื่องของเวลาและสถานที่ เป็นสิ่งสำคัญในการที่ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรี และทักษะศตวรรษที่ 21 สามารถทำกิจกรรมได้เต็มประสิทธิภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“การเป็น boarding School ทำให้นักเรียน**มีเวลาจัดการมากขึ้นและได้เรียนรู้มากขึ้น**”

(ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“ที่ว่าดีนะพอยู่ Boarding นะ เด็ก**พัฒนา**ด้านดนตรีเร็วขึ้นเยอะเลย แล้วยังแบบยิ่งเรียน ไพรเวท 2 คาบต่ออาทิตย์อะ คือยิ่งแบบไปเร็วมาก”

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

และอีกปัจจัยคือ การให้นักเรียนได้ลองคิดลองทำ ทั้งในวิชาเรียนและกิจกรรม คอยให้คำแนะนำ สนับสนุน พูดคุยรับฟังความคิดเห็น และให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง ทั้งเรื่องการเรียน การทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตัวเองมากขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“ปลูกฝังให้เด็กคิดให้ได้ครับผิชอบ พี่พยายามคุยชะเยอะ บางที่เรียน Private ถ้าเกิดว่ามีเรื่องที่จะต้องคุยก็คุย ก็ไม่ต้องจับก็ตำรเลยนะ พูดคุยเรื่องทัศนคติ ต่อการใช้ชีวิตในอนาคต เป็นเรื่องสำคัญที่จะเน้นย้ำมาก ๆ บางที่ recital เด็กแบบเก่งเก่งมากเลยอะไรแบบนี้ แต่ไม่มาช่วยเพื่อนยกของ ไม่เก็บเครื่อง ไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่นซึ่งอันนี้พี่รู้สึกว่ามันไม่โอเค ต่อให้คุณเก่งแค่ไหนอะ แต่อันนี้มันสำคัญ ซึ่งพี่กับคนในแขนงแจ๊สก็จะเน้นและพูดคุยเรื่องนี้ตลอด”

(ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2562)

“อะไรที่เขาทำมาไม่ดีแล้วเราก็ให้เห็นเลยเนี่ย มันออกมาไม่ได้ดีนะ คุณต้องเรียนรู้จากสิ่งที่ผิด ไม่ใช่บอกว่างานนี้มันจะออกมา perfect ทุกอย่าง เราเรียนรู้จากสิ่งที่ผิดมากกว่า”

(ครูคนที่ 6, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2562)

“การเรียนบางทีสนุก บางทีซีเรียส บางทีก็ต้อง push แต่ในบางครั้งต่อให้ดีแล้วก็ต้องดันให้มันดีขึ้นไปอีก จะไม่ขมอย่างเดียว ดันให้ไปต่อ เพื่อกระตุ้นศักยภาพของเขา ซึ่งอย่างบางทีถ้าเค้ามีเหตุผลของเขา เล่นแล้วดูสบาย ถ้ามันไม่แปลกแบบแปลกไปเลยอย่างเงี้ย เราก็จะแบบเยี่ยม แต่ถ้าเรา รู้สึกว่ามันแปลกมาก ๆ แต่เขาต้องการโอเคแบบเขาอยู่ แล้วก็ค่อย ๆ ปรับกันนิดหน่อย คือให้มาแมทช์กันตรงกลาง คือไม่ใช่แบบผมเลยหรือไม่ใช่แบบเขาเลย ก็จะเป็นแบบต่างคนต่างลดลงมาเจอกัน”

(ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

“ด้วยบรรยากาศสบาย ๆ ก็มีคุยกัน ปรึกษากัน ในคลาสพอเราได้ยินเค้าถามอะไรกัน เราก็ปล่อยให้เค้าคุยกันไปแล้วเสริมอะไรได้เราก็เสริม คนที่โดดเด่นเราก็ให้ความสำคัญในการสอนเพื่อน เพราะเชื่อว่า ในการสอนคนอื่นมันจะพัฒนาไปอีกขั้น ใครที่กำลังพยายามอธิบายเพื่อนก็บอกให้เค้าช่วยได้เลย”

(ครูคนที่ 11, สัมภาษณ์, 28 พฤศจิกายน 2562)

จะเห็นได้ว่า ครูไม่ได้มีหน้าที่แค่สร้างให้นักเรียนเป็นนักดนตรีที่ดี แต่สร้างให้เป็นคนที่มีทัศนคติที่ดีด้วย เพราะการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมจำเป็นที่จะต้องรู้จักสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น

4.3.2 มุมมองของนักเรียน

พบว่าปัจจัยเรื่องของเวลาและสถานที่ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมดนตรี ทบทวนบทเรียนและทำกิจกรรมได้เต็มที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

“อยู่โรงเรียนประจำมันเป็นสังคมใหม่ เราได้อยู่กับเพื่อน ด้านดนตรีผมรู้สึกว่าการที่เราเสียเวลาเดินทางจากบ้านมา โรงเรียนมันเสียเวลาการซ้อมมากเลยครับ อยู่แบบนี้เรามีเวลาซ้อมมากขึ้น มีเวลาวางแผนกิจกรรมกับเพื่อนมากขึ้น”

(นักเรียนคนที่ 9, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“แรก ๆ มันยังไม่รู้จักกันครับก็ยังไม่รู้สึกแปลก ๆ แต่พอผ่านมา 2 - 3 ปีก็มีความสุขมากครับ เหมือนเราได้แชร์กันแชร์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยกันมากขึ้น อย่างผมเป็นเด็กดนตรีไทยอาจจะอ่อนเรื่อง ear training หรือทฤษฎีก็ให้เพื่อนมาตีวงให้ตอนกลางคืนได้ต่อ”

(นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

“เวลาทำกิจกรรมก็ประชุมบ่อยมากค่ะ ประชุมตอนกินข้าวเที่ยง ตอนเลิกเรียน ตอนห้องซ้อมปิดแล้วก็ยังมาประชุมกันต่อที่ห้องรวม ขนาดเลิกเรียน รด. เสร็จแล้วก็ยังตามมาประชุม”

(นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

นอกจากนี้พบว่าการศึกษา รุ่งพี่และเพื่อน เป็นแบบอย่างที่ดีและสนับสนุนกันในการเรียนหรือการทำงาน ทำให้มีความมั่นใจในการเรียนและการลงมือทำงานมากขึ้น

“พี่ม. 6 เป็นคนจัดการ แต่เค้าก็รับฟัง แปลว่าถ้าหนูมีความคิดเห็นอะไรก็สามารถเพิ่มเติมได้”

(นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2562)

จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนมาอาศัยอยู่ร่วมกันในโรงเรียนประจำ มีส่วนทำให้ได้ฝึกการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เหมือนเป็นสังคมเล็ก ๆ ให้ได้เรียนรู้คนอื่น มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิด PjBL

ในกระบวนการของทั้ง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า กิจกรรมโครงการบริการชุมชน กิจกรรมโครงการแสดงออกประจำปี และกิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีอิสระในการริเริ่มกิจกรรม จากความชอบ ความสนใจหรือความถนัดของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของ PjBL ที่การจัดกิจกรรมต้องเริ่มมาจากความสนใจ ความต้องการหรือความอยากของนักเรียน (Gorman, 2017) เพราะจะทำให้ให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อนักเรียนค้นพบสิ่งที่ชอบ ขึ้นต่อมาก็ได้เรียนรู้การวางแผนและแบ่งหน้าที่ การเรียนรู้การทำกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวสั้น ๆ และการแสดงขนาดเล็กแบบกิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า ทำให้ผู้เรียนได้ค่อย ๆ คิดและวางแผนการซ้อมได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน (วิจารณ์ พานิช, 2556)

เมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น นักเรียนจะได้รับการเพิ่มภาระหน้าที่ เพื่อฝึกความรับผิดชอบต่องานที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวนานขึ้น คือกิจกรรมโครงการบริการชุมชน ซึ่งกิจกรรมนี้ช่วยฝึกให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ได้เข้าไปเรียนรู้ชุมชนและสังคมอื่นที่ไม่เคยรู้จัก เรียนรู้การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม นำทักษะทางดนตรีที่ตนมีไปเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่นการสอนดนตรี การแสดงดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) เป็นการขัดเกลาให้เป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน เมื่อนักเรียนรู้จักยอมรับความแตกต่างของคนอื่นได้ การทำงานเป็นกลุ่มก็เป็นเรื่องที่ยั่งยืน เพราะนักเรียนจะรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีการรับฟังปัญหาและร่วมกันแก้ ทำให้สามารถสร้างคอนเสิร์ตประจำปีที่มีขนาดใหญ่และต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวทั้งหมด ในงานนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ฝึกภาวะการเป็นผู้นำ แต่ในขณะเดียวกันก็มีการรับฟังความคิดเห็นของรุ่นน้อง และจากการสั่งสมประสบการณ์การลงมือทำงานจริงในระยะเวลา 3 ปี นักเรียนก็จะได้ใช้ทักษะเหล่านั้นในการทำคอนเสิร์ตเดี่ยวของตนออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรี

นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน รู้จักเริ่มต้น วางแผนการจัดการงาน เรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งงาน แบ่งคน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา รู้จักการผ่อนปรนยืดหยุ่น การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งทั้งหมดนี้นับเป็นการฝึกทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้ต่อไปในอนาคตการทำงาน นอกจากนี้นักเรียนยังมีพัฒนาการทางด้านดนตรีมากขึ้น เนื่องจากต้องมีการซ้อม ควบคู่ไปกับการวางแผนงาน โครงการที่ทำก็เป็นการสร้างประสบการณ์ทางด้านดนตรี ทำให้ค้นพบความชอบทั้งในดนตรี และทักษะอื่นที่เกี่ยวข้องกับดนตรีด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานกรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงานและสิ่งผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรีที่ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเป็นแนวทางให้กับการจัดกิจกรรมดนตรีแก่โรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์-ดนตรี หรือโรงเรียนทั่วไปได้นำไปปรับใช้ โดยผู้วิจัยศึกษา ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมดนตรี วิทยุกับพัฒนาการดนตรี และศึกษาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างกรอบแนวคิด และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ผล

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมดนตรีทั้ง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า กิจกรรมโครงการบริการชุมชน กิจกรรมโครงการแสดงออกประจำปี และกิจกรรมคอนเสิร์ตสำเร็จการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการนำแนวคิดสำคัญของ PjBl มาใช้คือ เน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ออกแบบตามความสนใจ เพื่อที่นักเรียนจะมีความใฝ่รู้ และมีแรงผลักดันในการสร้างงานออกมา มีกระบวนการร่วมมือที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ในส่วนของครูมีภาระหน้าที่เป็นโค้ชเพื่อคอยให้คำแนะนำแก่นักเรียนเท่านั้น และจะเข้าไปช่วยทำเมื่อถึงเวลาที่นักเรียนขอความช่วยเหลือในส่วนที่เกินความสามารถและทักษะของนักเรียน ทุกกิจกรรมมีการใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโครงการเป็นฐานครบทั้ง 5 ขั้น คือ ริเริ่ม ออกแบบ สร้างสรรค์ นำเสนอและประเมินผล

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานกรณีศึกษา หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีประเด็นจากผลการวิจัยที่จะอภิปราย 3 ด้าน ดังนี้

1) *ด้านการใช้การจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน* ในการจัดกิจกรรมดนตรีในหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีความเหมือนกับการจัดกิจกรรมวิชาอื่นทั่วไป ในด้านของขั้นตอน ที่มี 5 ขั้นตอนคือ ริเริ่ม ออกแบบ สร้างสรรค์ นำเสนอและประเมินผล แต่ในส่วน ของแนวคิด มีการต่อยอดไปยังกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมโครงการประจำปี ที่ นอกจากจะให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดทำคอนเสิร์ตแล้ว รายได้จากการจัดคอนเสิร์ตหลังหักค่าใช้จ่าย นำไปซื้อของและนำไปบริจาคที่บ้านเด็กกำพร้า มูลนิธิและโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการฝึกให้นักเรียนลด ช่องว่างทางสังคม มีจิตสาธารณะ รู้จักการแบ่งปันและช่วยเหลือ

2) *ด้านลำดับของกิจกรรมดนตรี* ใน 1 ปีการศึกษาของหลักสูตร เตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัย ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีการจัดวางลำดับกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ค่อย ๆ ฝึกทักษะการ วางแผนการทำงาน เป็นการไต่ระดับความซับซ้อนของการจัดกิจกรรม คือเริ่มจากกิจกรรมขนาดเล็ก ที่แสดงกันเองต่อหน้าเพื่อน คือกิจกรรมแสดงดนตรีตอนเช้า จากนั้นเป็นกิจกรรมที่ใหญ่ขึ้น คือ กิจกรรมบริการชุมชน ที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมงานมากขึ้น ทำงานกับคนจำนวนมากขึ้น จากนั้น เป็นกิจกรรมโครงการแสดงผลงานประจำปี ที่เป็นงานขนาดใหญ่ ต้องมีการติดต่อกับคนภายนอก และ มีการแก้ไขปัญหาที่มากขึ้น 3 กิจกรรมนี้จึงเปรียบเสมือนเป็นการสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดอิสระและ รู้จักการวางแผนงานด้วยตนเองได้ จนสามารถจัดงานกิจกรรมคอนเสิร์ตจบการศึกษาสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นคอนเสิร์ตเดี่ยวของตนเองได้

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบลำดับของกิจกรรมพบว่า มีความสอดคล้องกับลำดับขั้นการจัด กิจกรรมของ PjBL กล่าวคือ กิจกรรมการแสดงดนตรีตอนเช้า เป็นเสมือนขั้นตอนที่ 1 คือการริเริ่ม นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ชอบและสนใจอย่างมีอิสระ เป็นด้านแรกในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและ พัฒนาการแสดงหน้าสาธารณชนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของนักดนตรี ต่อมาในกิจกรรมโครงการบริการ ชุมชน นักเรียนฝึกการวางแผนงาน ผ่านการศึกษาเรียนรู้ผู้คนจากอีกสังคมหนึ่ง ยังต้องเข้าใจและรับ ฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในสังคมตัวเองด้วย เป็นเสมือนขั้นตอนที่ 2 ของ PjBL คือการรู้จัก วางแผน เรียนรู้เพื่อนร่วมงาน ต่อมาคือกิจกรรมโครงการแสดงออกประจำปี ที่นักเรียนได้สร้างสรรค์ งานขนาดใหญ่ร่วมกัน ทำงานตามความถนัดของตนเอง เป็นเสมือนขั้นที่ 3 และ 4 ของ PjBL ที่ใช้ ความสามารถของตนเอง สร้างให้เกิดผลงานออกมา และกิจกรรมคอนเสิร์ตจบการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นับเป็นบทสรุปของการ เรียนรู้การทำงานโครงการเป็นฐาน เป็นการประเมินทักษะที่ได้ฝึกมาในระยะเวลา 3 ปี ด้วยการสร้าง คอนเสิร์ตเดี่ยวของตนเอง

3) *ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีที่ใช้แนวคิดโครงการเป็นฐาน* พบว่าสิ่งที่สำคัญคือ ผู้บริหารและครูต้องวางแผนลำดับกิจกรรมในหลักสูตรและเวลาการจัดกิจกรรมให้ดี เนื่องจากขั้นตอน การสร้างงานดนตรี เป็นงานที่ใช้เวลามากกว่าวิชาอื่น ๆ เพราะต้องมีตารางการฝึกซ้อมที่เพียงพอ และ

ทักษะการเล่นดนตรีของนักเรียนต้องอยู่ในระดับที่สามารถแสดงได้ นอกจากนั้นผู้บริหารและครูต้องมีความเข้าใจแนวคิดโครงการเป็นฐานอย่างชัดเจน เพราะจะทำให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานอย่างแท้จริง สามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำ มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและเข้าช่วยเหลือนักเรียนทั้งการซ่อมดนตรีและการจัดกิจกรรม นอกจากนั้นสถานที่กับอุปกรณ์ที่เพียงพอ เช่น ห้องซ้อม เครื่องดนตรี จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้และจัดกิจกรรมออกมาได้อย่างสมบูรณ์

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานของหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยเริ่มจากสิ่งที่เป็นความสนใจของนักเรียนเอง ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเหมือนซ่อมการทำงานในชีวิตจริง กล่าวได้ว่าสามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมทั้งกิจกรรมดนตรีตลอดจนกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมของกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กำหนดให้นักเรียนจัดนิทรรศการในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน แบ่งหน้าที่การทำงานและสร้างโครงการออกมา กำหนดระยะเวลาเพื่อให้นักเรียนมีเป้าหมายในการทำโครงการ เป็นต้น วิทยุที่มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้คือวิทยุมัธยมศึกษา โดยเฉพาะมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ นอกจากจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะหลากหลายด้านแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัดและสิ่งที่สนใจ เป็นการต่อยอดในการวางแผนอนาคตของตัวเองอีกด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานกรณีศึกษา หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีข้อเสนอแนะคือ

- 1) ผู้วิจัยควรศึกษากระบวนการของโครงการเป็นฐานให้ลึกซึ้งขึ้นอีก เพื่อให้เห็นมิติอื่นของการใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน
- 2) ควรศึกษาการจัดกิจกรรมวิชาอื่น ๆ ที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกิจกรรมวิชาอื่นและกิจกรรมดนตรีได้ชัดเจนมากขึ้น
- 3) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากิจกรรมดนตรีของหลักสูตรดนตรีมัธยมปลายในประเทศไทยและต่างประเทศเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มุมมองและลักษณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมดนตรีต่อไป

รายการอ้างอิง

- Anita Habók, J. N. (2016). In-service teachers' perceptions of project-based learning. *SpringerPlus*. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1186/s40064-016-1725-4>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. 1991 ASHE-ERIC Higher Education Reports: ERIC.
- Ching, C. L., & Lee, H. (2016). The effect of project-based learning on learning motivation and problem-solving ability of vocational high school students. *International Journal of Information and Education Technology*, 6(9), 709-712.
- College of Music, M. U. (2560). YAMP Profile. Retrieved from <https://www.music.mahidol.ac.th/yamp/yamp-profile/>
- Erikson, E. (1968). *Youth: Identity and crisis*. New York, NY: WW.
- Feichtner, S., & Davis, E. (1992). Why Some Groups Fail. In: University Park: Pennsylvania State University, National Center for ...
- Framework for 21st century learning. (2019). Retrieved from https://www.teacherrambo.com/file.php/1/21st_century_skills.pdf
- Gorman, M. (2017). 15 Ideas to Ensure That Project Based Learning is Grounded in Content and Standards. Retrieved from <https://21centuryedtech.wordpress.com/2017/03/10/15-ideas-to-ensure-that-project-based-learning-is-grounded-in-content-and-standards/>
- Habók, A., & Nagy, J. (2016). In-service teachers' perceptions of project-based learning. *SpringerPlus*, 5(1), 83.
- Kandal Telebi. (2015). John Dewey – Philosopher and educational reformer. *European journal of education studies*, 1(1), 1-13.
- Larmer, J., Mergendoller, J. R., & Boss, S. (2015). Gold standard PBL: Essential project design elements. *Buck Institute for Education*, 1-4.
- Stix, A., & Hrbek, F. (2006). The nine steps of project-based learning. *Teachers as Classroom Coaches: How to Motivate Students Across the Content Areas*.
- Telebi, K. (2015). John Dewey – Philosopher and educational reformer. *European*

journal of education studies, 1(1).

YAMP. (2017). Young Artist Music Program. Retrieved from

<https://www.music.mahidol.ac.th/yamp/>

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). วิธีวิทยาการสอนดนตรี (2 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

ธิดิ ปัญญาอินทร์, ธนพล ตีระชาติ, & ธนิน กรอธพิงศ์. (2017). การจัดการเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีเพื่อพัฒนา
ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้โครงงานเป็นฐาน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(9).

ประกายฉัตร ขวัญแก้ว พัทธรา วาณิชวสินและสุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้
แบบโครงการเป็นฐาน Project-Based Learning (PjBL) ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ. วารสารเทคโนโลยี
ภาคใต้, 9(1), 1-6.

ฝันเชียร, น. (2562). การประยุกต์ใช้ Active Learning ในการเรียนการสอน. Retrieved from
<http://www.trueplookpanya.com/blog/content/74204>

พงศ์พันธ์ ศิริสวัสดิ์. (2563). การศึกษาสภาพความต้องการในการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนในโรงเรียน
ดนตรีเอกชนในเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 3, 99-104.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๓. (2542). Retrieved from [https://person.mwit.ac.th/01-
Statutes/NationalEducation.pdf](https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf)

เยาวเรศ ภัคดีจิตร. (2557). *Active Learning* กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Paper presented at
the วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน, หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.

http://apr.nsr.u.ac.th/home.php?page=act_file&y=WndIMUFqPT0=&f=WLFSPQ==

วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วิทยาลัยดนตรีและศิลปะการแสดง SCA. (2019). หลักสูตรมัธยมปลายสาขาดนตรีและศิลปะการแสดง.
Retrieved from [https://www.scacollege.ac.th/academic/upper-secondary-
certificate-in-communication-arts/](https://www.scacollege.ac.th/academic/upper-secondary-certificate-in-communication-arts/)

วิทยาลัยดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2019). โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน

- นักศึกษา ที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีและศาสตร์แขนงอื่น ๆ. Retrieved from <https://www.music.su.ac.th/%e0%b8%a8%e0%b8%b4%e0%b8%a5%e0%b8%9b%e0%b9%8c%e0%b8%94%e0%b8%99%e0%b8%95%e0%b8%a3%e0%b8%b5-pre-college/>.
- <https://www.music.su.ac.th/%e0%b8%a8%e0%b8%b4%e0%b8%a5%e0%b8%9b%e0%b9%8c%e0%b8%94%e0%b8%99%e0%b8%95%e0%b8%a3%e0%b8%b5-pre-college/>
- วิทยาลัยนาฏศิลป์. ประวัติวิทยาลัย. Retrieved from <http://cda.bpi.ac.th/>.
- <http://cda.bpi.ac.th/>
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2538). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย = Lifespan human development. ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สวียา สุรมณี. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาการพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. Paper presented at the การประชุมวิชาการ ระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สารแพทยศาสตร์ศึกษามอ. (2559). การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning). *PSU Medical Education Newsletter*, 2(1).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 (2 ed.). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุมนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- สิทธิพล อาจอินทร์และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานใน รายวิชาพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. *วารสารวิจัย มข*, 1(1), 1-16.
- สุกรี เจริญสุข. (2546). ดนตรีศึกษาของไทยในปัจจุบัน. *เพลงดนตรี*, 10, 29-33.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2560). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร: ดวงกลมสมัย.
- แอนนา ป่าสนธ์. (2554). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บแบบโครงการเป็นฐาน วิชา ระบบฐานข้อมูล (ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ,

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์กลุ่มคณะผู้บริหารวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และพัฒนา คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลรูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงานและสิ่งผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรีที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับการจัดกิจกรรมดนตรีแก่โรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์-ดนตรี หรือโรงเรียนทั่วไป

1. นโยบายหลักของโครงการเตรียมอุดมดนตรีคืออะไร?
2. เป้าหมายของโครงการเตรียมอุดมดนตรีคืออะไร?
3. สิ่งที่ทำให้โครงการเตรียมอุดมดนตรี ของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลมีความแตกต่างจากที่อื่นคืออะไร?
4. ทำไมถึงเริ่มการทำให้เป็นโรงเรียนประจำ?
5. ทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างไรต่อการเรียนการสอน?
6. โครงการแลกเปลี่ยนทุนเรียนดนตรีต่างประเทศมีความสำคัญอย่างไร?
7. มีการวางแผนพัฒนาโครงการเตรียมอุดมดนตรีต่อไปอย่างไร?

แบบสัมภาษณ์ครูในโครงการเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และพัฒนา คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลรูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงานและสิ่งผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรีที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับการจัดกิจกรรมดนตรีแก่โรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์-ดนตรี หรือโรงเรียนทั่วไป

1. ในการจัดทำหลักสูตร มีการใช้การจัดการเรียนรู้แบบใดบ้าง เพราะอะไร?
2. มีกิจกรรมอะไรบ้างที่นักเรียนต้องทำในตลอด 1 ปีการศึกษา?
3. ทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างไรต่อการเรียนการสอน?
4. มีการประเมินผลการเรียนรู้นักเรียนอย่างไรบ้าง?
5. มีการสร้างบทบาทของตนเองอย่างไรต่อการเรียนการสอน?
6. มีการใช้เทคนิคใดบ้างในการจัดการเรียนการสอน?
7. มีส่วนร่วมอย่างไรในกิจกรรมดนตรีของนักเรียน?
8. มีวิธีการดึงศักยภาพทางดนตรีของเด็กนักเรียนอย่างไร?

แบบสัมภาษณ์นักเรียนในโครงการเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์กิจกรรมดนตรีตามแนวความคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน กรณีศึกษา: หลักสูตรเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา และพัฒนา คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลรูปแบบการดำเนินงาน ขั้นตอนการทำงานและสิ่งผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมดนตรีที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้การจัดการกิจกรรมดนตรีแก่โรงเรียนที่มีแผนการเรียนศิลป์-ดนตรี หรือโรงเรียนทั่วไป

1. เป้าหมายของนักเรียนในการมาเรียนที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลคืออะไร?
2. ตลอด 1 ปีการศึกษา นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมอะไรบ้าง?
3. กิจกรรมดนตรีใดที่นักเรียนได้ทำตามความถนัดและความชอบของตนเอง? และมีส่วนร่วมอย่างไร?
4. กระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างไรบ้าง?
5. นักเรียนชอบกิจกรรมดนตรีใดมากที่สุด? เพราะอะไร?
6. กิจกรรมดนตรีสร้างเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับตนเองอย่างไรบ้าง?
7. กิจกรรมดนตรีแต่ละกิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร?

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาว พิมพ์สิริ โอปนายกุล
วัน เดือน ปี เกิด 28 พฤศจิกายน 2535
วุฒิการศึกษา ดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา
 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน 189/351 แกรนด์พาร์ควิวโศก ซอย สุขุมวิท 21 แขวงคลองเตยเหนือ
 เขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร

